

**UCHWAŁA NR LXI.383.2023
RADY GMINY MIŁKI
z dnia 19 grudnia 2023 roku**

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Miłki na lata 2024-2031**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) Rada Gminy Miłki uchwala, co następuje:

§1

Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miłki na lata 2024-2031” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Miłki.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega opublikowaniu w drodze obwieszczeń.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Tomasz Gajda

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE MIŁKI NA LATA 2024-2031

Spis treści

Wstęp.....	6
1. Uwarunkowania prawne i programowe Strategii.....	7
2. Charakterystyka gminy Miłki.....	9
2.1 Położenie.....	9
2.2 Ludność.....	10
2.3 Zasoby i warunki mieszkaniowe.....	12
2.4 Lokalny rynek pracy.....	13
2.5 Ekonomia społeczna.....	14
2.6 Dostępność usług społecznych.....	17
3. Diagnoza wyzwań lokalnej polityki społecznej.....	21
3.1 Skala i powody udzielania pomocy społecznej.....	21
3.2 Bezrobocie jako dominujący problem społeczny.....	26
3.3 Niewydolność i dysfunkcje rodzin.....	29
3.4 Zagrożenia zdrowia.....	34
4. Potrzeby i oczekiwania mieszkańców w świetle badań ankietowych.....	38
4.1. Charakterystyka respondentów.....	38
4. 2 Główne problemy i dysfunkcje społeczne.....	39
4.3 Aktywność i integracja społeczna.....	49
4.4 Infrastruktura społeczna.....	50
4.5 Zasoby naturalne.....	54
5. Główne założenia realizacyjne Strategii.....	56
5.1. Warunki skutecznej realizacji Strategii.....	56
5.2. Wartości i zasady horyzontalne.....	58
6. Wizja i misja.....	58
7. Cele i kierunki działań.....	60
Obszar 1. Rozwój kapitału ludzkiego.....	62
Obszar 2. Poprawa funkcjonowania rodzin.....	64
Obszar 3. Rozwój kapitału społecznego.....	67
8. Zarządzanie realizacją Strategii.....	69
8.1. Ramy formalno – prawne.....	69
8.2. Monitoring Strategii.....	70
8.3. Źródła finansowania.....	71
Podsumowanie.....	71

Wstęp

Rozwiązywanie problemów społecznych w gminie Miłki jest ważnym i złożonym zadaniem, które wymaga zaangażowania społeczności lokalnej, władz samorządowych oraz innych instytucji i organizacji. Gmina Miłki, podobnie jak wiele innych miejscowości, może napotykać na różnego rodzaju wyzwania społeczne, takie jak ubóstwo, bezrobocie, problem alkoholizmu czy też niedostępność usług edukacyjnych i zdrowotnych. Skuteczna strategia rozwiązywania tych problemów musi uwzględniać różnorodność i konkretne potrzeby społeczności lokalnej.

Wpływ społecznych problemów na gminę Miłki:

Problemy społeczne mają istotny wpływ na jakość życia mieszkańców gminy Miłki. Mogą wpływać na zdrowie, edukację, bezpieczeństwo i ogólny rozwój społeczności. Dlatego ważne jest, aby podejść do tych problemów w sposób zintegrowany i systemowy.

Elementy strategii rozwiązywania problemów społecznych:

Analiza problemu: Pierwszym krokiem w opracowaniu strategii jest dokładna analiza problemu społecznego. Warto zbadać przyczyny i skutki danego problemu oraz zrozumieć, jakie grupy społeczne są najbardziej dotknięte.

Partnerstwo i współpraca: Rozwiązanie problemów społecznych wymaga współpracy różnych interesariuszy, w tym władz gminy, organizacji pozarządowych, instytucji edukacyjnych i przedsiębiorców. Partnerstwo może pomóc w pozyskiwaniu zasobów oraz dzieleniu się wiedzą i doświadczeniem.

Partycypacja społeczna: Ważne jest zaangażowanie mieszkańców gminy Miłki w proces podejmowania decyzji i wdrażania działań. Otwarte konsultacje społeczne, spotkania i ankietywanie mieszkańców mogą pomóc zidentyfikować priorytety i rozwiązania akceptowane przez społeczność.

Planowanie strategiczne: Opracowanie konkretnego planu działania jest kluczowe. Plan powinien zawierać cele, strategie, harmonogramy i wskaźniki oceny postępów. Planowanie strategiczne pozwala skoncentrować się na najważniejszych problemach i efektywnie alokować zasoby.

Wspieranie edukacji i świadomości: Edukacja społeczna może pomóc mieszkańcom zrozumieć istniejące problemy i uczestniczyć aktywnie w ich rozwiązywaniu. Warto organizować warsztaty, szkolenia i kampanie informacyjne.

Monitorowanie i ocena: Regularne monitorowanie postępów i ocena efektywności podejmowanych działań są niezbędne do dostosowania strategii w miarę potrzeb. Warto zbierać dane i wskaźniki, aby ocenić, czy cele są osiągnięte.

Długofalowa perspektywa: Rozwiązywanie problemów społecznych to proces długofalowy. Ważne jest utrzymanie zaangażowania i ciągłości działań przez wiele lat.

Podsumowanie:

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie Miłki powinna być dostosowana do unikalnych potrzeb i okoliczności tej społeczności. Kluczowe jest partnerstwo, partycypacja społeczna i skupienie na długofalowym rozwoju. Wdrażając taką strategię, gmina Miłki może poprawić jakość życia swoich mieszkańców i stworzyć bardziej zrównoważone i rozwijające się społeczeństwo.

1. Uwarunkowania prawne i programowe Strategii

Opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi, w świetle art. 17 ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2023 poz. 901 ze zm.), zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym. W jego ramach należy szczególnie uwzględnić programy pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz inne, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Art. 16b pkt 2 ustawy wskazuje ponadto elementy, które musi zawierać strategia. Są to:

- 1) diagnoza sytuacji społecznej,
- 2) prognoza zmian w okresie objętym strategią,
- 3) określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii i ram finansowych, a także wskaźników realizacji działań.

Obszar lokalnej polityki społecznej kształtują również inne akty normatywne w randze ustawy, wśród których należy wymienić między innymi następujące:

- a. Ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- b. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- c. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- d. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- e. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- f. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- g. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- h. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- i. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- j. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;
- k. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych;
- l. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ł. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych.
- m. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;
- n. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;

Niezwykle istotne z punktu widzenia przeciwdziałania i walki z wykluczeniem społecznym są uwarunkowania programowe, wynikające z rozwiązań i dokumentów strategicznych różnych szczebli: europejskiego, krajowego, regionalnego oraz lokalnego. W świetle założeń dokumentu *Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu* szczególnie ważna okazuje się współpraca państw członkowskich na rzecz wychodzenia z kryzysu oraz wdrażania reform umożliwiających stawienie czoła wyzwaniom związanym z globalizacją, starzeniem się społeczeństw czy rosnącą potrzebą racjonalnego wykorzystywania zasobów przyrodniczych. Osiągnięciu tych założeń mają służyć trzy podstawowe, wzajemnie wzmacniające się priorytety: wzrost inteligentny, wzrost zrównoważony oraz wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, polegający na wspieraniu gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną oraz terytorialną.

Analizując dokumenty szczebla krajowego należy zwrócić uwagę przede wszystkim na Długookresową Strategię Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Jej główny cel stanowi poprawa jakości życia Polaków. Jego osiągnięcie będzie możliwe dzięki podjęciu działań w trzech obszarach: konkurencyjności i innowacyjności; równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa. W 2017 roku Rada Ministrów przyjęła także Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) stanowiącą aktualizację Strategii Rozwoju Kraju 2020. Dokument ten określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym oraz przestrzennym, przedstawiając nowy model rozwoju, czyli rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Główny cel ww. Strategii stanowi „Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”.

Rada Ministrów w dniu 16 lutego 2021 roku przyjęła Strategię na rzecz osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2030. Jej głównym celem jest włączenie osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe, a tym samym zagwarantowanie im praw określonych w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Dokument składa się z ośmiu priorytetów, takich jak niezależne życie, dostępność, edukacja, praca, warunki życia i ochrona socjalna, budowanie świadomości oraz koordynacja.

Głównym dokumentem strategicznym o charakterze regionalnym jest Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego. Warmińsko-Mazurskie 2030, przyjęta w dniu 18 lutego 2020 roku do realizacji przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Jej główny cel stanowi spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy, natomiast cele strategiczne i operacyjne są następujące:

- Kompetencje przyszłości: użyteczne kwalifikacje i kompetencje, nowoczesne usługi, profesjonalne organizacje;
- Inteligentna produktywność: satysfakcjonująca praca, inteligentna specjalizacja, wysoka konkurencyjność;
- Kreatywna aktywność: inspirująca twórczość, efektywna współpraca, ukształtowana tożsamość
- Mocne fundamenty: silny kapitał społeczny, optymalna infrastruktura rozwoju, wyjątkowe środowisko przyrodnicze.

Kluczowym dokumentem strategicznym gminy jest natomiast Strategia rozwoju Gminy Miłki na lata 2020-2030. Jej cele strategiczne i operacyjne w wymiarze społecznym zawiera poniższa tabela:

WYMIAR
SPOŁECZNY

CEL STRATEGICZNY 1: GMINA MIŁKI AKTYWNA SPOŁECZNIE,
KULTURALNIE I TURYSTYCZNIE

CEL OPERACYJNY
CEL OPERACYJNY 1.1.: Rozwój oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu wolnego
CEL OPERACYJNY 1.2.: Zwiększenie dostępności miejsc kultu religijnego
CEL OPERACYJNY 1.3.: Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy Miłki
CEL OPERACYJNY 1.4.: Poprawa funkcjonalności infrastruktury społecznej

W wymiarze społecznym sformułowano pierwszy cel strategiczny pn. „Gmina Miłki aktywna społecznie, kulturalnie i turystycznie”. Jak można zauważyć cel ten łączy w sobie główne aspekty związane ze sferą społeczną. Zwraca uwagę na społeczność lokalną, kulturę regionu, a także turystykę. Istotna z punktu widzenia władz Gminy jest partycypacja mieszkańców w aktywnościach społecznych organizowanych na terenie Gminy. Dlatego też celem operacyjnym przyporządkowanym do powyższego celu strategicznego jest „Rozwój oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu wolnego”.

Realizacja przedsięwzięć skupionych w obrębie tego celu operacyjnego zwiększy ofertę kulturalną dla mieszkańców i pozwoli na spędzenie czasu w szerszym gronie. Potencjał płynący z turystyki jest ogromną zaletą, dlatego też przyjęto do realizacji cel operacyjny pn. „Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy Miłki”. Położenie w obrębie Krainy Wielkich Jezior Mazurskich daje ogromne możliwości. Działania zorientowane na przyciągnięcie turystów z różnych stron pozwolą wykorzystać potencjał płynący z sektora turystycznego. Cel operacyjny pn. „Poprawa funkcjonalności infrastruktury społecznej” odnosi się do aspektu społecznego i jest odzwierciedleniem potrzeb mieszkańców. Gmina w dużej mierze zwraca swoją uwagę w stronę mieszkańców, którzy korzystają z infrastruktury społecznej na terenie Gminy.

2. Charakterystyka gminy Miłki

2.1 Położenie

Gmina Miłki jest gminą wiejską położoną we wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w południowej części powiatu giżyckiego. Sąsiaduje z gminami Giżycko, Ryn, Orzysz oraz Wydminy. Od strony północno-zachodniej jej granice wytyczają następujące jeziora: Niegocin, Boczne oraz Jagodne, południową część stanowią przede wszystkim lasy.

Powierzchnia gminy Miłki wynosi 169,59 km², z czego 23 km² stanowią jeziora a 17 km² stanowią lasy. Cały obszar Gminy umiejscowiony jest w obrębie Krainy Wielkich Jezior Mazurskich. Lasy Gminy Miłki znajdują się pod zarządem Nadleśnictwa Giżycko. Ponad połowę powierzchni Gminy stanowią obszary chronione prawnie (51,7%)

Gmina Miłki posiada sieć dróg umożliwiających łatwy dojazd do wszystkich pobliskich miejscowości. Peryferyjność położenia gminy może być niwelowana poprzez stosunkowo niewielką odległość do miasta powiatowego Giżycka (14 km) oraz miasta Orzysz (16 km). Natomiast odległość do stolicy województwa warmińsko-mazurskiego - miasta Olsztyn wynosi niespełna 116 km.

Niewątpliwym walorem gminy są przede wszystkim przepiękne pagórkowate tereny z wąskimi, rynnowymi jeziorami tworzącymi szlak jezior: Wojnowo – Buwełno - Ublik Mały (Zielone Jezioro) z malowniczo położonymi nad nimi miejscowościami: Kleszczewo-Marcinowa Wola, Wyszowate czy Konopki Wielkie.

Gmina Miłki znajduje się na terenie tzw. Zielonych Płuc Polski. Teren ten nie jest skażony działalnością wielkich zakładów produkcyjnych. Położenie gminy pośród lasów, jezior oraz pagórków stwarza wielkie możliwości działalności turystycznej. Dużym walorem jest bogaty wybór pól namiotowych, campingów, czy niewielkich pensjonatów. Do atrakcji turystycznych niewątpliwie należą szlaki rowerowe (szlak niebieski i szlak zielony) oraz szlaki kajakowe (choćby szlak „Galindów”).

Natomiast do najcenniejszych zabytków znajdujących się na terenie gminy Miłki należy zaliczyć: Kościół Parafialny pod wezwaniem Matki Bożej Królowej Polski w Miłkach, Kościół Parafii rzymskokatolickiej św. Andrzeja Boboli w Rydzewie, liczne cmentarze oraz cmentarzyska (min. Paprotki, Wierciejki, Lipińskie, Wysowate).

Pod względem administracyjnym gmina obejmuje 18 sołectw, w których skład wchodzi 25 miejscowości. Największą z nich stanowią Miłki, będące siedzibą władz samorządowych. Z danych uzyskanych z ewidencji ludności Urzędu Stanu Cywilnego na dzień 31.12.2022 roku ilość mieszkańców Gminy Miłki wynosiła 3 694 osoby. W porównaniu do roku wcześniejszego (2021r.) liczba mieszkańców zmniejszyła się o 15 osób. W gminie Miłki w roku 2022 odnotowano ujemny przyrost naturalny (tj. 49 zgonów, 24 urodzenia).

Na obszarze gminy funkcjonują następujące instytucje:

1. Urząd Gminy,
2. Warmińsko-Mazurski Bank Spółdzielczy,
3. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej,
4. Urząd Pocztowy,
5. Przedsiębiorstwo Usług Komunalno - Rolnych spółka z o.o. w Miłkach,
6. Zespół Placówek Oświatowych w Miłkach (Szkoła Podstawowa oraz Przedszkole Samorządowe),
7. Szkoły Podstawowe w tym oddziały przedszkolne (Staświny, Rydzewo),
8. Ośrodek Kultury w Miłkach w ramach którego funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna.

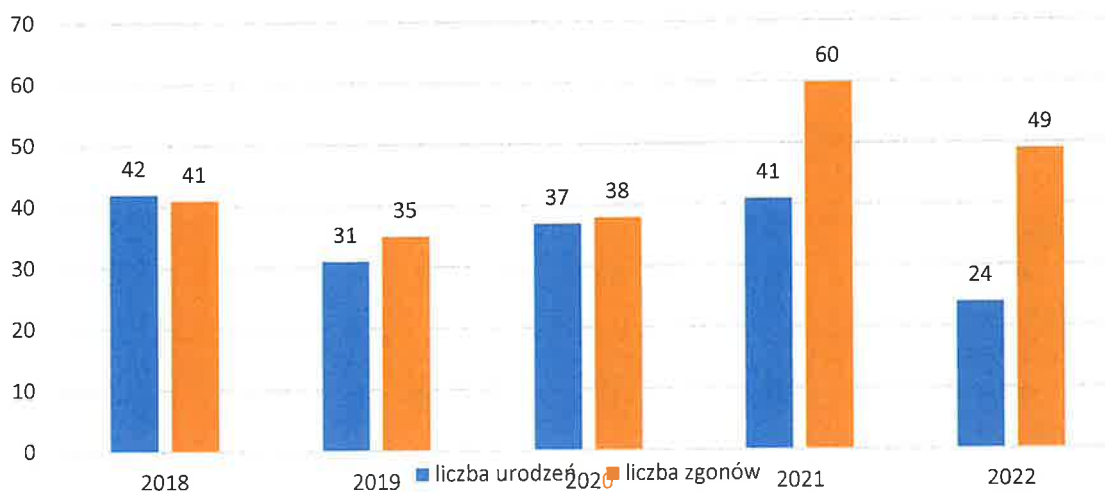
Ponadto na terenie Gminy Miłki zarejestrowanych jest 17 organizacji pozarządowych min. Ochotnicza Straż Pożarna w Miłkach, Ochotnicza Straż Pożarna w Rydzewie, Ochotnicza Straż Pożarna w Marcinowej Woli, Koło Gospodyń Wiejskich w Marcinowej Woli, Koło Gospodyń Wiejskich w Jagodnie Wielkim, Koło Gospodyń Wiejskich w Miłkach, Koło Gospodyń Wiejskich „Sami Swoi” w Konopkach Małych, Koło Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Miłkach, Koło Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Marcinowej Woli, Klub Sportowy Viktoria Miłki, Młodzieżowy Klub Sportowy „OLIMPIA GMINA MIŁKI”.

2.2 Ludność

Liczba mieszkańców gminy Miłki w ostatnich latach systematycznie maleje tworząc zauważalny trend spadkowy. Na koniec roku 2022r ilość mieszkańców Gminy Miłki. wynosiła 3694 mieszkańców. W świetle danych ewidencji ludności w 2021r. na obszarze Gminy Miłki faktycznie zamieszkiwało 3709 osób, czyli o 118 mniej niż w roku poprzednim (3827 osób). Natomiast poddając analizie lata 2018-2022 odnotowano spadek ludności o 221 osób.

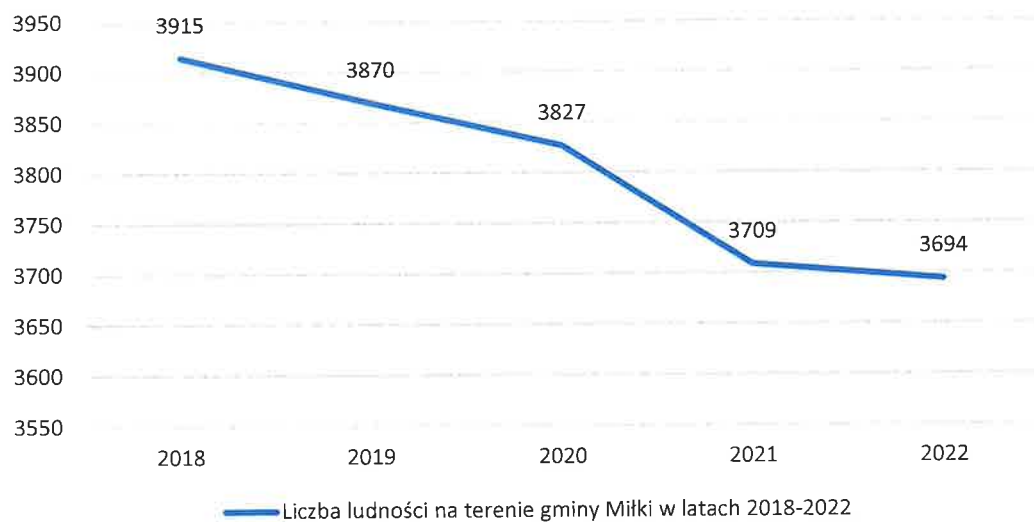
Na spadek liczby ludności Gminy Miłki wpływa min. ujemny przyrost naturalny - jak wynika z niżej przedstawionego wykresu w roku 2022 odnotowano 49 zgonów; 24 urodzeń; istotne znaczenie ma również skala i kierunek migracji gminnych na pobyt stały. W porównaniu do roku 2021 pozytywnie zmieniła się migracja ludności: w roku 2022 w Gminie Miłki zameldowano 103 osoby, wymeldowano: 77.

Liczba urodzeń /zgonów w latach 2018-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji Urzędu Stanu Cywilnego w Miłkach

Liczba ludności na terenie gminy Miłki w latach 2018-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji Urzędu Stanu Cywilnego w Miłkach

Struktura wiekowa mieszkańców gminy na dzień 31.12.2022r. przedstawiała się następująco:

1. liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym: 546,
2. liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym: 2404,
3. liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym: 744.

Szczegółowe dane dotyczące struktury wiekowej mieszkańców przedstawiono poniżej.

Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Miłki w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	583	552	545	543	546
Liczba osób w wieku produkcyjnym	2661	2637	2568	2437	2404
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	671	681	714	729	744

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych urzędu Stanu cywilnego w Miłkach

W analizowanym okresie odnotowano systematyczny spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, przy równoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, wynika między innymi z wydłużenia się długości życia seniorów, poprawy jakości życia, większego dostępu do branży medycznej.

2.3 Zasoby i warunki mieszkaniowe

Charakter wiejski gminy przesądza o charakterze jej zabudowy. Dominującym miejscem zamieszkania są domy, często zlokalizowane przy gospodarstwach rolnych. Liczba lokali mieszkaniowych w latach 2018-2022 systematycznie wzrastała. Największy przyrost odnotowano w roku 2019, kiedy oddano do użytku 32 mieszkania.

Należy zauważyć, że społeczeństwo jest coraz bogatsze i ma większe oczekiwania względem kupowanej przestrzeni. W związku z tym trendem, oferowane na rynku mieszkania charakteryzują się większą niż w poprzednich latach powierzchnią użytkową. Zwiększa się także ilość izb w mieszkaniu, przy jednoczesnym zmniejszeniu liczby osób na jedną izbę.

Stan bazy budynkowej gminy Miłki w 2022r. przedstawiał się następująco: w zasobach komunalnych znajdowało się 7 budynków mieszkalnych, 4 budynki mieszkalno-użytkowe, 2 budynki użytkowe, 8 budynków gospodarczych i 2 garaże. Ogółem wyodrębniono 23 lokale mieszkalne, w tym 11 lokali socjalnych i 1 mieszkanie chronione. Łączna powierzchnia lokali mieszkalnych wynosi 1076,73 m².

Gmina posiada obiekty użyteczności publicznej tj Ośrodek Kultury, 13 świetlic wiejskich, 5 obiektów szkół podstawowych, 1 budynek stołówki, 1 budynek biblioteki, 2 sale gimnastyczne.

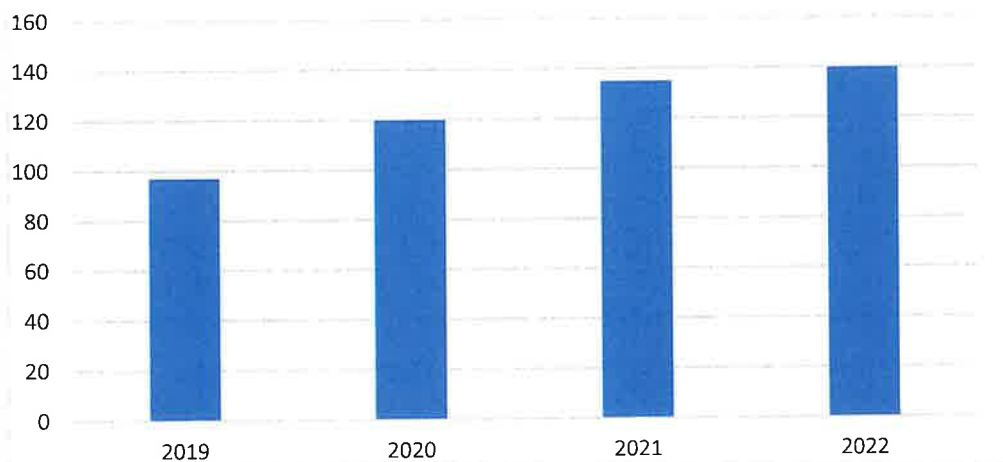
Ochotnicze Straże Pożarne dysponują 3 budynkami —remizami strażackimi.

W najem na cele użytkowe przekazane są 3 budynki o pow. łącznej 612 m²tj. budynek (lokal) Ośrodka Zdrowia w Miłkach, budynek (lokal) świetlicy w Jagodnym Małym i budynek w Konopkach Nowych oraz 1 garaż o powierzchni 32 m² i 4 budynki gospodarcze o łącznej powierzchni 198 m².

2.4 Lokalny rynek pracy

Kondycja lokalnego rynku pracy wywiera istotny wpływ na sytuację społeczno-ekonomiczną gminy. Wyraża się ona między innymi w aktywności zawodowej mieszkańców, potencjale zatrudnieniowym dominujących form działalności gospodarczej, stopie bezrobocia czy strukturze podmiotów gospodarki narodowej. Na obszarze gminy Miłki w roku 2022 ilość podmiotów gospodarczych aktywnych wynosiła 140. W roku 2022r. działalność gospodarczą założyło 12 firm, zawiesiło 14 firm, natomiast 9 firm dokonało wykreślenia z Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej (CEIDG). Na terenie Gminy Miłki przeważają podmioty realizujące działalność z branży budowlanej (ponad 45 firm), branży gastronomicznej oraz usług turystycznych. W pierwszej branży dominują roboty budowlane głównie związane ze wznoszeniem budynków zarówno mieszkalnych jak i niemieszkalnych. Druga branża to głównie niewielkie bary i restauracje. W trzeciej branży dominują pensjonaty, motele, pola namiotowe oraz inne miejsca noclegowe.

Ilość aktywnych podmiotów gospodarczych

Źródło: Raport o stanie Gminy Miłki za rok 2022

Istotną gałęzią gminy Miłki jest rolnictwo. W 2022r. odnotowano 705 indywidualnych gospodarstw rolnych.

Istotny dla oceny kondycji lokalnego rynku pracy jest fakt, że na terenie Gminy Miłki część miejscowości ma charakter popegeerowski. Dla wielu miejscowości PGR był ostatnim miejscem zatrudnienia. W momencie jego likwidacji, osoby nie posiadające kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji pozwalających poruszać się po rynku pracy zostały skazane na bezrobocie.

O sytuacji społeczno-ekonomicznej danego obszaru może również świadczyć wysokość stopy bezrobocia oraz jej relacja w stosunku do wartości krajowych i wojewódzkich. Obrazuje ona procentowy stosunek liczby ludności bezrobotnej do liczby ludności aktywnej zawodowo. W związku z tym, że stopa bezrobocia nie jest wyliczana na poziomie gminy, analizie poddano kształtowanie się tego wskaźnika w powiecie Giżyckim.

Według stanu na koniec stycznia 2023 r. w powiecie giżyckim zarejestrowanych było 1589 bezrobotnych, w tym 839 kobiet. Liczba bezrobotnych zwiększyła się o 1,4% w porównaniu ze stanem z końca stycznia ubiegłego roku. Stopa bezrobocia w powiecie giżyckim, według danych GUS, na koniec grudnia 2022 wynosiła 9,0% ludności aktywnej zawodowo.

Bezrobotni zarejestrowani w poszczególnych gminach powiatu giżyckiego

Gmina	Liczba bezrobotnych pod koniec stycznia 2023	W tym z prawem do zasiłki
Giżycko miasto	749	119
Giżycko gmina	233	50
Ryn	166	27
Wydminy	217	28
Miłki	128	21
Kruklanki	96	20
Razem	1589	265

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy lokalnego rynku pracy powiatu giżyckiego w styczniu 2023r.

2.5 Ekonomia społeczna

Aktywność mieszkańców gminy Miłki przyjmuje różne formy - począwszy od szeroko rozumianej pomocy sąsiedzkiej, czy dbałości o czystość najbliższego otoczenia, poprzez udział w nieformalnych grupach, aż po aktywność w kreowaniu lokalnej polityki publicznej. Ważny przejaw aktywności mieszkańców stanowi ekonomia społeczna, którą zdefiniować możemy jako *"sferę aktywności obywatelskiej, która poprzez działalność ekonomiczną i działalność pożytku publicznego służy: integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej oraz rozwojowi lokalnemu"*.¹

Do sektora ekonomii społecznej zalicza się podmioty w pięciu grupach:

1. przedsiębiorstwa społeczne,
2. podmioty reintegracyjne (Warsztaty Terapii Zajęciowej, Centra Integracji Społecznej, Zakłady Aktywności Zawodowej, Kluby Integracji Społecznej),
3. podmioty pożytku publicznego (organizacje pozarządowe nie prowadzące działalności gospodarczej),
4. podmioty sfery gospodarczej (spółdzielnie, organizacje pozarządowe prowadzące działalność gospodarczą),
5. inicjatywy o charakterze nieformalnym.

¹ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej uchwalony przez Radę Ministrów RP w dniu 12.08.2014r. (s.14)

Analizując stan sektora ekonomii społecznej w gminie Miłki, należy podkreślić, że największym jego przejawem jest zaangażowanie mieszkańców w działalność organizacji pozarządowych. Poziom aktywności niżej wymienionych organizacji jest dość zróżnicowany, a nieznaczną część z nich funkcjonuje jedynie w rejestrze (od dłuższego czasu nie prowadząc faktycznej działalności).

W świetle danych Raportu o stanie gminy Miłki za rok 2022², na terenie gminy Miłki zarejestrowanych jest 17 organizacji pozarządowych.

L.p	Pełna nazwa organizacji	Pole działań organizacji
1	Stowarzyszenie „Razem promujemy Rydzewo”	Sport, Turystyka i Rekreacja; Ochrona Środowiska
2	Stowarzyszenie Wędkarskie w Miłkach	Sport, Turystyka i Rekreacja; Edukacja i Kultura; Rozwój Przedsiębiorczości; Ochrona Środowiska
3	Stowarzyszenie Promocji i Rozwoju Rydzewa	Sport, Turystyka i Rekreacja; Edukacja i Kultura; Ochrona Środowiska
4	Ochotnicza Straż Pożarna w Marcinowej Woli	Zdrowie, pomoc społeczna, przeciwdziałanie patologiom
5	Młodzieżowy Klub Sportowy „OLIMPIA GMINA MIŁKI”	Sport Turystyka i Rekreacja
6	Klub Sportowy Viktoria Miłki	Sport Turystyka i Rekreacja
7	Ochotnicza Straż Pożarna w Miłkach	Zdrowie, pomoc społeczna, przeciwdziałanie patologiom
8	Ochotnicza Straż Pożarna w Rydzewie	Zdrowie, pomoc społeczna, przeciwdziałanie patologiom
9	Stowarzyszenie Turystyki Wiejskiej „Miłki”	Sport, Turystyka i Rekreacja; Ochrona Środowiska
10	Stowarzyszenie Uniwersytet III wieku w Miłkach	Edukacja i Kultura, działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym
11	Stowarzyszenie Aktywne Jagodne	Sport, Turystyka i rekreacja; Edukacja i Kultura; rozwój przedsiębiorczości, ochrona środowiska, zdrowie, pomoc społeczna, przeciwdziałanie patologiom
12	Koło Gospodyń Wiejskich w Marcinowej Woli	Edukacja, kultura, tradycja, promocja, zdrowie, pomoc społeczna, przeciwdziałanie patologiom, sport, turystyka i rekreacja, ochrona zdrowia
13	Koło Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Marcinowej Woli	Zdrowie, pomoc społeczna, przeciwdziałanie patologiom, inwalidzi, renciści i byli żołnierze, Edukacja, kultura, Sport, turystyka, rekreacja, ochrona środowiska
14	Koło Emerytów, rencistów i Inwalidów w Miłkach	Poprawa warunków socjalno-bytowych emerytów i rencistów. Uczestniczenie w życiu społecznym poprzez współdziałanie z organami władzy i administracji publicznej, samorządowej,

² Raport o stanie Gminy Miłki za rok 2022, s. 8

		ze związkami zawodowymi oraz innymi organizacjami społecznymi. Organizowanie życia kulturalnego emerytów, rencistów i inwalidów. Reprezentowanie ich interesów wobec organów władzy i administracji publicznej, samorządowej oraz popularyzowanie ich problemów wśród społeczeństwa.
15	Koło Gospodyń Wiejskich w Jagodnie Wielkim	Edukacja, kultura, tradycja, promocja, zdrowie, pomoc społeczna, przeciwdziałanie patologiom, sport, turystyka i rekreacja, ochrona środowiska
16	Koło Gospodyń Wiejskich w Miłkach	Edukacja, kultura, tradycja, promocja, zdrowie, pomoc społeczna, przeciwdziałanie patologiom, sport, turystyka i rekreacja, ochrona środowiska
17	Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich „Sami Swoi” w Konopkach Małych	Edukacja, kultura, tradycja, promocja, zdrowie, pomoc społeczna, przeciwdziałanie patologiom, sport, turystyka i rekreacja, ochrona środowiska

Od roku 2014r. na terenie Gminy Miłki funkcjonuje Przedsiębiorstwo Społeczne Spółdzielnia Socjalna „Lepiej” z siedzibą w Konopkach Nowych. Głównym założeniem funkcjonowania Spółdzielni było aktywizowanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, dając im przysłówiową wędkę oraz promując właściwe postawy. Pierwotnie spółdzielnia zajmowała się zbiorem oraz suszeniem ziół, opieką nad grobami, prowadzeniem usług porządkowych, produkcją peletu. Obecnie zaopatruje placówki szkolne w posiłki dla dzieci oraz organizuje catering. W Spółdzielni zatrudnionych jest sześć osób na umowę o pracę. Przedsiębiorstwo umożliwia również realizować zajęcia praktyczne uczestnikom Centrum Integracji Społecznej. W roku 2022. do Spółdzielni skierowano 12 osób w roku bieżącym program kontynuuje 11 osób).

Gmina Miłki pozostaje w stałym kontakcie z sektorem pozarządowym - promuje lokalne organizacje i podejmowane przez nie działania min. poprzez publikowanie na stronie internetowej wszelkich informacji, inicjatyw czy zdjęć przekazanych przez w/w organizacje. Ponadto na stronie internetowej Urzędu Gminy zamieszczona jest baza teleadresowa lokalnych organizacji pozarządowych. Istotną formą współpracy z organizacjami pozarządowymi jest również udostępnianie obiektów gminnych np. świetlice wiejskie, plaża czy boisko szkolne.

We współpracy z organizacjami pozarządowymi realizowane są min. zadania w zakresie organizacji działalności na rzecz integracji społeczności lokalnej, ochrony przeciwpożarowej, rozwoju kultury fizycznej, sportu czy rekreacji, promocji gminy czy przeciwdziałania patologiom.

Na realizację zadań publicznych zleconych sektorowi pozarządowemu w roku 2022 udzielono wsparcia pięciu organizacjom, na łączną kwotę 38 800,00 zł z czego organizacje na realizację zadań wykorzystały 35 478,52 zł.³

2.6 Dostępność usług społecznych

Usługi społeczne stanowią formę świadczeń o charakterze niematerialnym, służą zaspokajaniu potrzeb osób oraz rodzin, a ich jakość oraz dostępność ma ogromny wpływ na dobrostan całego społeczeństwa. Mają charakter nierynkowy i są finansowane lub współfinansowane przez organy administracji publicznej. Do tej grupy można zaliczyć w szczególności usługi edukacyjne, socjalne, kulturalne, zdrowotne oraz usługi z zakresu bezpieczeństwa publicznego.

Oświata i wychowanie

Zgodnie z art. 7 pkt 8 ustawy o samorządzie gminnym, do zadań własnych gminy należy min. zaspokojenie zbiorowych potrzeb wspólnoty z zakresu edukacji. Zadania oświatowe wynikają ponadto z postanowień ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty oraz z ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. – Karta Nauczyciela.

Realizując zadania ustawowe Gmina Miłki prowadzi następujące placówki:

1. Zespół Placówek Oświatowych w Miłkach (Szkoła Podstawowa, Przedszkole Samorządowe),
2. Szkoła Podstawowa w Staświnach (z oddziałem przedszkolnym),
3. Szkoła Podstawowa w Rydzewie (z oddziałem przedszkolnym).

Kształcenie na poziomie ponadpodstawowym wymaga wyjazdu poza teren gminy, przy czym najbliższe placówki oświatowe znajdują się w mieście powiatowym Giżycko.

Do dyspozycji mieszkańców są m.in:

1. I Liceum Ogólnokształcące im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Giżycku,
2. II Liceum Ogólnokształcące im. Gustawa Gizewiusza w Giżycku,
3. Liceum Ogólnokształcące Zakładu Doskonalenia Zawodowego,
4. Technikum Ogólnokształcące Zakładu Doskonalenia Zawodowego,
5. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. J. Brzechwy w Giżycku,
6. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Giżycku.

Warto również nadmienić, że na poziomie ponadpodstawowym na terenie powiatu giżyckiego funkcjonuje Zespół Kształcenia Środowiska i Agrobiznesu oraz Zespół Szkół Elektronicznych i Informatycznych im. KEN, natomiast na poziomie szkolnictwa wyższego usytuowany jest Wydział Nauk Społecznych.

Kultura i sport

Kultura

Gmina Miłki, na mocy art. 7 ust 1 pkt 9 ustawy o samorządzie gminnym, prowadzi działania z zakresu krzewienia kultury. Są one realizowane bezpośrednio przez Ośrodek Kultury w Miłkach, w ramach którego funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna. Głównym celem działalności w/w instytucji jest organizowanie warunków służących zaspokajaniu i rozwijaniu potrzeb mieszkańców, zwłaszcza dzieci i młodzieży w zakresie kultury.

Do najważniejszych zadań Ośrodka Kultury należy wskazać promocję gminy Miłki dzięki imprezom kulturalnym i rozrywkowym, rozpoznawaniem, rozbudzanie i zaspokajanie podstawowych potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych mieszkańców, integrowanie społeczności lokalnej, wspieranie różnorodnych form edukacji kulturalnej i wychowanie poprzez sztukę, inicjowanie i promowanie innowacyjnych form uczestnictwa w kulturze, organizowanie imprez sportowych, turniejów, zawodów, itd., tworzenie warunków dla rozwoju folkloru i rękodzieła ludowego oraz amatorskiego ruchu artystycznego.

Ośrodek Kultury w Miłkach aktywizuje lokalną społeczność we wszystkich grupach wiekowych. Przy Ośrodku Kultury działają zespoły muzyczne seniorów - Zespół wokalny „Kalina” z Miłek czy „Marcinianki” z Marcinowej Woli; zespoły dziecięce - Zakochani w śpiewie” oraz „Rozśpiewane”. Dla mieszkańców gminy organizowane są zajęcia fitness, taniec, zajęcia kulinarne, artystyczne - malarskie czy rękodzieła.

Przez cały rok Ośrodek Kultury w Miłkach organizuje imprezy w plenerze, koncerty, czy imprezy okolicznościowe - Dzień Dziecka, Dzień Przedszkolaka, Andrzejki, Dni Rodziny, Majówka, Przegląd Kolęd i Pastorałek,

W okresie ferii zimowych czy wakacji dzieci mogą brać udział w zajęciach - wolny czas organizowany jest poprzez gry, zabawy czy wyjazdy do kina.

W ramach Ośrodka Kultury funkcjonuje również biblioteka publiczna, której głównym celem działalności jest rozwój czytelnictwa wśród mieszkańców. Biblioteka udostępnia zbiory biblioteczne na miejscu oraz na zewnątrz, prowadzi działalność informacyjno-bibliograficzną, współpracuje z innymi bibliotekami, instytucjami upowszechniania kultury, szkołami, organizacjami oraz towarzystwami w rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa. W bibliotece organizowane są zajęcia dla dzieci i młodzieży, zajęcia artystyczne „ART”, inicjatywy tematyczne np. „Noc bibliotek”, spotkania z bajką, spotkania z książką, teatryki itd. Ponadto w Bibliotece utworzony jest Dyskusyjny Klub Książki, którego głównym założeniem jest aktywizacja czytelników poprzez wspólną dyskusję na temat wybranych książek, recenzowania ich oraz udziału w spotkaniach autorskich.

Sport

Rozwojowi sportu w gminie Miłki służy sala sportowa, boisko sportowe oraz boisko do gry koszykówkę, które wykorzystywane są również w czasie organizowania zawodów i imprez sportowych.

Uzupełnienie oferty kulturalnej i sportowej Gminy Miłki mogą stanowić również działania Młodzieżowego Klubu Sportowego „OLIMPIA GMINA MIŁKI” oraz Klubu Sportowego Viktoria Miłki.

Opieka zdrowotna

Zasadniczym elementem opieki zdrowotnej w Polsce są obecnie lekarze pierwszego kontaktu, realizujący podstawową opiekę zdrowotną (POZ). Zawiera się w niej leczenie oraz profilaktyka chorób, rehabilitacja, a także zapewnienie pacjentom opieki pielęgniarki środowiskowej oraz położnej. POZ może działać jako niepubliczny zakład opieki zdrowotnej (ZNOZ) - firma prywatna; samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej (SPZOZ) - jednostka państwowa lub podległa jednostkom samorządu terytorialnego albo jako indywidualna lub grupowa praktyka lekarska. Ponadto, w krajowym systemie opieki zdrowotnej przewiduje się szereg innych rodzajów świadczeń, np. ambulatoryjną opiekę specjalistyczną, leczenie szpitalne, ratownictwo medyczne.

Na terenie gminy Miłki funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Hipokrates”- mieszkańcy Gminy Miłki korzystają z pomocy dwóch lekarzy rodzinnych oraz trzech pielęgniarek. Na terenie gminy nie działa żadna apteka.

W ramach przychodni działa gabinet medycyny szkolnej, gabinet zabiegowy, poradnia pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej, poradnia położnej środowiskowo-rodzinnej, poradnia POZ, poradnia stomatologiczna oraz punkt szczepień.

Usługi w zakresie hospitalizacji osób potrzebujących całodobowych lub całodziennych świadczeń medycznych, ambulatoryjnej specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz pomocy

doraźnej dla wszystkich potrzebujących świadczy Szpital Giżycki, W jego ramach wykonywane są świadczenia zdrowotne w zakresie chorób wewnętrznych, pediatrii, ginekologii i położnictwa, chirurgii ogólnej, chirurgii urazowo - ortopedycznej, neurologii, urologii oraz chorób zakaźnych; a także realizowana jest nocna i świąteczna podstawowa opieka zdrowotna.

System pomocy i wsparcia

Gmina Miłki podejmuje szereg działań mających na celu wsparcie mieszkańców oraz rodzin w zwalczaniu przyczyn wykluczenia oraz ubóstwa. Jednostką realizującą zadania gminy wynikające z ustawy o pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach. Ośrodek wykonuje ustawowe zadania w zakresie pracy z osobami oraz rodzinami doświadczającymi trudności głównie poprzez:

1. przyznawanie oraz wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń (np. zasiłek celowy, zasiłek celowy specjalny, zasiłek okresowy, zasiłek stały, świadczenia rodzinne),
2. pracę socjalną,
3. realizację usług opiekuńczych,
4. analizę oraz ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej
5. realizację zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych.

Ponadto ośrodek realizuje działania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom upoważnionym do alimentacji, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz inne działania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Pomoc i wsparcie mieszkańców gminy Miłki w zakresie uzależnień zapewnia Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA), natomiast w zakresie przemocy domowej Zespół Interdyscyplinarny (ZI).

Do zadań GKRPA należy m.in:

1. podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
2. przeprowadzanie rozmów motywacyjno-interwencyjnych z osobami mającymi problem z nadużywaniem alkoholu oraz członkami ich rodzin,
3. współdziałanie z organizacjami pozarządowymi i społecznymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi,
4. prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych
5. opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w Gminie Miłki.

Zespół Interdyscyplinarny realizuje zadania gminy Miłki w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Grupy diagnostyczno-pomocowe składają się z przedstawicieli różnych instytucji m.in. Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Sądu, ochrony zdrowia, edukacji oraz organizacji pozarządowej. Zespół Interdyscyplinarny koordynuje działania różnych podmiotów i specjalistów, a swoją pracę realizuje poprzez:

1. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
2. podejmowanie działań w środowisku zagrożonym bądź dotkniętym przemocą - interwencja kryzysowa, wsparcie; ochrona przed dalszym krzywdzeniem, poradnictwo medyczne, psychologiczne, prawne, socjalne, rodzinne oraz zawodowe,
3. rozpowszechnianie informacji o możliwych formach pomocy,
4. inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
5. podejmowanie działań edukacyjnych.

Mieszkańcy gminy Miłki mogą otrzymać wsparcie również w placówkach powiatowych, takich jak:

1. Dom Pomocy Społecznej w Giżycku prowadzony przez Powiat Giżycki - przeznaczony dla 131 mieszkańców, w tym 61 w podeszłym wieku i 70 przewlekłe somatycznie chorych,
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku - realizuje zadania powiatu wynikające z ustawy o pomocy społecznej, z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, oraz ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych. Prowadzi poradnictwo prawne, psychologiczne i socjalne.
3. Powiatowy Urząd Pracy - realizuje zadania powiatu, polegające m.in. na udzieleniu pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy (pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, informacja zawodowa); organizowaniu i finansowaniu usług i instrumentów rynku pracy, przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia oraz opracowywaniu analiz i sprawozdań dotyczących rynku pracy.

System pomocy i wsparcia w szerokim ujęciu obejmuje również inne instytucje rynku pracy, jednostki oświatowe oraz wszystkie podmioty, które na co dzień współpracują ze sobą, ze względu na zbieżne cele oraz obsługę tych samych klientów. Mieszkańcy gminy Miłki mogą korzystać ze wsparcia Centrum Integracji Społecznej w Giżycku. **Centrum funkcjonuje jako samorządowy zakład budżetowy Giżycka i zostało stworzone z myślą o przywróceniu do życia społecznego i zawodowego osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym (osób bezdomnych, długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych, uzależnionych od alkoholu i narkotyków, powracających z zakładów karnych).** Praca z beneficjentami CIS skupia się w pierwszej kolejności na odbudowaniu i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społecznym, by w dalszej kolejności mogli odnaleźć się na otwartym rynku pracy. **Kluczowym narzędziem stosowanym w CIS jest Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego**, czyli rodzaj umowy pomiędzy Centrum Integracji Społecznej a uczestnikiem, na podstawie której uczestnik, przez okres 6 - 12 miesięcy (w uzasadnionych przypadkach do 18 miesięcy), od 6 do 8 godzin dziennie, realizuje program integracji społecznej i zawodowej, obejmujący różnorodne formy zajęć indywidualnych i grupowych. Uczestnicy CIS kierowani są przez ośrodki pomocy społecznej lub przez Powiatowy Urząd Pracy. W roku 2022 na terenie Gminy Miłki indywidualny program zatrudnienia socjalnego realizowało 12 osób, w roku bieżącym aktywnych jest 11 umów. Na terenie gminy Miłki beneficjenci CIS zajęcia praktyczne realizują głównie przy Urzędzie Gminy oraz w Spółdzielni Socjalnej „Lepiej”.

Bezpieczeństwo publiczne

W gminie Miłki instytucją której zadaniem jest pilnowanie przestrzegania prawa, ściganie przestępców oraz zapewnienie ochrony w sytuacjach kryzysowych jest Posterunek Policji w Wydminach podlegający pod Komendę Powiatową Policji w Giżycku. Teren gminy Miłki obsługuje jeden dzielnicowy.

Za bezpieczeństwo mieszkańców w zakresie walki z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami odpowiada Komenda Państwowej Straży pożarnej w Giżycku. W swoich działaniach wspomagana jest przez ochotnicze straże pożarne prowadzące działalność mającą na celu zapobieganie pożarom i innym zagrożeniom, udział w akcjach

ratownictwa, likwidację miejscowych zagrożeń. Ochotnicze straże pożarne prowadzą także działania prewencyjne, pokazy dla dzieci czy też zabezpieczają imprezy.

Na terenie Gminy Miłki działają trzy jednostki OSP (jedna działa w systemie KSRRG – Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy):

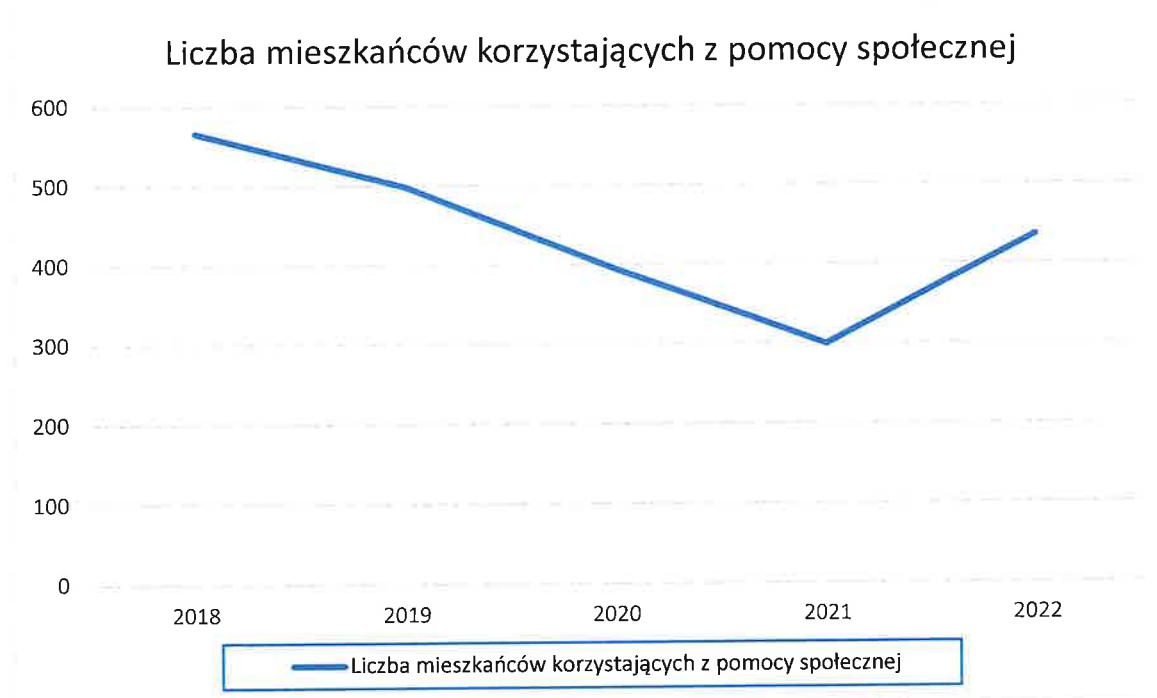
1. Ochotnicza Straż Pożarna w Miłkach,
2. Ochotnicza Straż Pożarna w Marcinowej Woli,
3. Ochotnicza Straż Pożarna w Rydzewie.

Wszystkie jednostki straży pożarnej posiadają własne remizy.

3. Diagnoza wyzwań lokalnej polityki społecznej

3.1 Skala i powody udzielania pomocy społecznej

Pomoc i wsparcie w Gminie Miłki z pomocy społecznej w 2018 roku uzyskało 567 osób, co stanowiło 6,9 % wszystkich mieszkańców Gminy. Na przełomie lat 2018-2022 liczba Beneficjentów stopniowo obniżała się, co pokazuje poniższy wykres. Wzrost nastąpił na przełomie roku 2021/2022.

Źródło: opracowanie własne

W 2019 roku z pomocy Ośrodka skorzystało 499 osób, rok później 395. W 2021 roku nastąpił spadek o 95 osób- liczba Beneficjentów wyniosła 300 osób. Rok 2022 przyniósł wzrost o 136 osób - 436, co stanowiło 12 % wszystkich mieszkańców Gminy.

W Gminie Miłki najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną wskazanymi przez ośrodek pomocy społecznej w każdym roku sprawozdawczym były: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa.

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej wg liczby wypłaconych świadczeń z podziałem na płeć

	Liczba świadczeniobiorców				
	2018	2019	2020	2021	2022
Ogółem	292	281	204	218	258
Kobiety	147	144	106	112	136
Mężczyźni	145	137	98	106	122

Źródło: opracowanie własne

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej wg liczby wypłaconych świadczeń z podziałem na wiek i płeć

	Liczba świadczeniobiorców									
	2018		2019		2020		2021		2022	
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
Płeć										
0-17	94	91	76	74	54	57	52	58	53	55
Wiek	36	50	44	54	40	37	49	43	72	61
produkcyjny										
Wiek	14	4	24	9	12	4	11	5	11	6
poprodukcyjny										

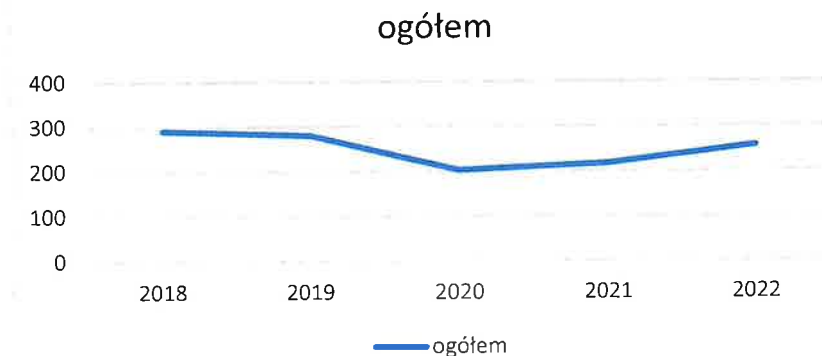
Źródło: opracowanie własne

Dokonując analizy świadczeniobiorców zauważyć należy, że w strukturach panuje równowaga podziału świadczeniobiorców na płeć. Kobiety tylko w niewielkim stopniu są grupą liczniej korzystającą z pomocy ośrodka. Z przedstawionych zestawień widać, że najmniej liczną grupą świadczeniobiorców są mieszkańcy gminy w wieku poprodukcyjnym. W 2018 roku stanowili 6,16 % ogółu osób korzystających z pomocy ośrodka z czego również w większości są to kobiety.

Porównując grupę osób niepełnoletnich zauważa się, że są oni najszerzą grupą osób, na które wypłacane są świadczenia.

W perspektywie przedstawionych lat liczba świadczeniobiorców malała, by w przeciągu dwóch lat ponownie wzrosnąć, co pokazuje poniższy wykres.

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej wg liczby wypłaconych świadczeń z podziałem na płeć

źródło: opracowanie własne

Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach kierował na przestrzeni lat 2018-2022 różnorodne formy pomocy. Należy je podzielić na świadczenia pieniężne i świadczenia niepieniężne. Do świadczeń pieniężnych zalicza się: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, zasiłek i pożyczkę na ekonomiczne usamodzielnienie oraz wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd. Świadczenia o charakterze niematerialnym to m.in. praca socjalna, pomoc rzeczowa, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, ośrodkach wsparcia i rodzinnych domach pomocy, mieszkanie chronione, pobyt w domach pomocy społecznej oraz wsparcie asystenta rodziny. Każda z form pomocy była dostosowana do indywidualnej sytuacji rodziny bądź osoby, a rodzaj i forma dostosowane do potrzeb jednostki oraz możliwości Ośrodka Pomocy Społecznej.

Świadczenia z pomocy społecznej są zróżnicowane, niektóre z nich mają charakter obligatoryjny, a inne fakultatywny. Każdy rodzaj świadczenia ma ustawowo określone przesłanki będące podstawą ich przyznania. Wyodrębnić można świadczenia pieniężne pomocy społecznej i niepieniężne, które udzielane są bezpłatnie, odpłatne lub z częściową odpłatnością.

W 2018 roku ze świadczeń niepieniężnych skorzystało 189 osób, a pieniężnych 74. W następnym roku nastąpił spadek do 157 świadczeń niepieniężnych i 72 świadczeń pieniężnych. W 2020 roku udzielono wsparcia w postaci 123 świadczeń niepieniężnych i 71 pieniężnych. 2021 rok przyniósł znaczny spadek do 72 świadczeń niepieniężnych i wzrost świadczeń pieniężnych do 92 osób. W 2022 roku obserwuje się ponowny wzrost świadczeniobiorców do 100 niepieniężnych i 108 pieniężnych. Powyższe przedstawia tabela.

Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2018-2022

Rodzaj świadczenia	2018	2019	2020	2021	2022
Świadczenia niepieniężne	189	157	123	72	100
Świadczenia pieniężne	74	72	71	92	108

Źródło: opracowanie własne

Prawo do świadczeń pomocy społecznej przysługuje osobom posiadającym obywatelstwo polskie, zamieszkującym i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, cudzoziemcom, zamieszkującym i przebywającym na tym terytorium, posiadającym zezwolenie na pobyt stały lub status uchodźcy, nadany w Rzeczypospolitej Polskiej oraz obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy otrzymali zezwolenie na pobyt stały.

Pomocy Społecznej udziela się osobom i rodzinom, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej, w szczególności z powodu:

1. Ubóstwa
2. Bezrobocia
3. Bezdomności
4. Sieroctwa
5. Niepełnosprawności
6. Długotrwałej lub ciężkiej choroby
7. Przemocy w rodzinie
8. Potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności
9. Bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych
10. Braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze
11. Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy
12. Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego
13. Alkoholizmu lub narkomanii
14. Zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
15. Klęski żywiołowej lub ekologicznej

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom w przypadku występowania jednej z powyższych okoliczności a których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust.1 ustawy o pomocy społecznej:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza 776 zł
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 600 zł.

Powody przyznawania zasiłków z pomocy społecznej w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin
ubóstwo	102	66	53	45	53
Bezrobocie	108	67	60	61	61
Niepełnosprawność	34	32	28	31	16
Długotrwała lub ciężka choroba	41	46	35	32	34
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	13	13	9	10	8
Alkoholizm	9	9	7	5	0
Narkomania	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	26	13	9	15	12
W tym wielodzietność	13	2	3	7	4
Bezdomność	1	0	0	3	2
Opuszczenie zakładu karnego	0	0	0	1	0
Zdarzenie losowe	0	1	0	0	0
Kłęski żywiołowe i ekologiczne	0	0	0	0	0
Sieroctwo	0	0	0	0	0
Przemoc w rodzinie	0	1	0	1	0
Ochrona ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0

Do głównych powodów udzielania pomocy społecznej przez GOPS w Miłkach wg powyższych danych należy wskazać bezrobocie, ubóstwo oraz ciężką i długotrwałą chorobę. W dalszej kolejności niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm oraz potrzeba ochrony macierzyństwa. Pozostałe powody takie

jak zdarzenia losowe, przemoc w rodzinie, bądź powrót z zakładu karnego zdarzają się sporadycznie i korzysta z nich mała liczba ludzi.

Mając na uwadze rok 2022, ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało **184 rodzin**, w których żyło **436 osób**. Liczba mieszkańców zameldowanych na terenie Gminy Miłki na dzień 31.12.2022 r. wynosiła **3653 osób**. Analizując ilość osób objętych wsparciem systemu pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców Gminy Miłki przyjąć należy, iż pomocą objęto **11,93 %** ogółu mieszkańców Gminy Miłki.

Powyżej zamieszczone zostały szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin i osób w rodzinach w poszczególnych czynnikach dysfunkcyjnych. Należy zauważyć, że w jednej rodzinie może występować więcej niż jedna dysfunkcja i z tego względu liczby rodzin i osób nie sumuje się.

W 2022 roku dominującym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej było bezrobocie. Z tej przyczyny wsparciem objęto 61 rodzin, w których żyły 191 osoby. Kolejnym powodem jest ubóstwo.

Ubóstwo jest zjawiskiem bardzo negatywnym, które wyraźnie oddziałuje na jakość i poziom życia, a przez to na zadowolenie społeczne. Można wyróżnić wiele przyczyn i rodzajów ubóstwa. Są rodziny, które w ubóstwie znalazły się z powodów takich jak niepełnosprawność czy choroba. Niestety są również rodziny, w których występuje duża bierność i pasywność pozwalająca na utrzymywanie się ze środków pomocy społecznej, bez refleksji o podjęciu próby poprawy własnego losu. Warto podkreślić, że ze zjawiskiem ubóstwa oraz wspomnianą postawą związane są często patologie społeczne.

3.2 Bezrobocie jako dominujący problem społeczny

Bezrobocie jest to stan, w jakim znajduje się osoba pełnoletnia, która jest gotowa do podjęcia pracy, ale jej nie posiada. Taka osoba nie przekroczyła wieku emerytalnego, może pracować, aktualnie nie uczy się oraz jest zarejestrowana we właściwym sobie urzędzie pracy jako osoba bezrobotna.

Bezrobocie jest uznawane obecnie jako problem zarówno społeczny jak i ekonomiczny. Bezrobocie jako problem społeczny dotyka przede wszystkim samych bezrobotnych jak i ich rodzin. U osób bezrobotnych powoduje ono poczucie beznadziejności, apatię, niechęć do jakiegokolwiek aktywności, zamknięcie się w sobie.

Rodziny osób bezrobotnych również odczuwają utratę pracy bliskiej osoby. Zamartwiają się o przyszłość jak i o stan zdrowia i samopoczucie bezrobotnego. Często nie wiedzą, jak mu pomóc, jak zaktywizować go do poszukiwania zajęcia lub chociaż podjęcia prób przekwalifikowania się.

Bezrobocie jest również problemem ekonomicznym. Powoduje problemy finansowe, kłopoty w szpatach kredytu i zadłużenia osoby bezrobotnej, która często popada w prawdziwą pętlę kredytową.

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy definiuje osoby bezrobotne jako osoby, które ukończyły 18 lat i nie osiągnęły wieku emerytalnego, niezatrudnione i niewykonyjące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym

wymiarze czasu pracy i zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Analizując dane lokalnego rynku pracy, na przestrzeni lat zauważalny jest powolny wzrost liczby osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Giżycku, co obrazuje poniższa tabela.

Rok	Liczba bezrobotnych na koniec grudnia danego roku	w tym z prawem do zasiłku
2018	118	22
2019	122	19
2020	158	32
2021	120	18
2022	124	20

Źródło: opracowanie własne na podstawie: statystyki i analizy Powiatowego Urzędu Pracy w Giżycku

W stosunku do ogólnej liczby ludności zameldowanych na pobyt stały i czasowy w danym roku sprawozdawczym, w 2018 roku 3,01% mieszkańców Gminy Miłki było dotkniętych bezrobociem, w tym 0,56 % posiadało prawo do zasiłku dla bezrobotnych. Poniżej zestawienie procentowe udziału bezrobotnych Gminy Miłki.

Rok	Liczba ludności	Liczba bezrobotnych	Udział procentowy
2018	3915	118	3,01 %
2019	3870	122	3,15 %
2020	3827	158	4,12 %
2021	3709	120	3,23 %
2022	3694	124	3,35 %

Źródło: opracowanie własne

Poniższa grafika obrazuje stosunek osób bezrobotnych w kontekście powiatu i gminy Miłki

RYNEK PRACY

2019	Powiat	Gmina
Pracujący ^a	8602	267
Bezrobotni zarejestrowani	1565	122
w tym kobiety w %	58,0	66,4
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %	4,5	5,1
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym w %	5,7	7,8

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

Bezrobocie jest zjawiskiem bardzo złożonym, dlatego wyróżnia się wiele przyczyn jego występowania. Najczęściej są to:

- brak dostosowania struktury podaży do popytu pracy zgłaszanego przez pracodawców;
- procesy, które dążą do restrukturyzacji, a co za tym idzie – dyskryminacja i likwidacja niektórych działalności gospodarczych;
- ograniczenie bądź całkowity spadek produkcji określonych towarów czy też usług z powodu braku zainteresowania ze strony kupujących;
- brak promocji wolnych miejsc pracy ze strony instytucji pośrednictwa pracy;
- brak równowagi między zapotrzebowaniem rynku pracy na określone zawody a kierunkami kształcenia szkół i uczelni wyższych;
- nadmierne obciążenia fiskalne przedsiębiorców;
- brak mobilności i dyspozycyjności pracowników oraz osób bezrobotnych;
- zmiana siedziby danej firmy czy instytucji, a co za tym idzie – przeniesienie do innych miast czy też województw;
- automatyzacja – zastąpienie określonej części siły roboczej unowocześnionymi maszynami;
- brak rozwoju gospodarczego pewnych regionów kraju;
- likwidacja małych i średnich przedsiębiorstw (zwłaszcza tzw. „przedsiębiorstw rodzinnych”);
- pasywność postaw podmiotów gospodarczych, które liczą na samoczynną likwidację nowych zasad gospodarowania i powrót do systemu sprzed lat;
- brak wystarczających środków finansowych, będących w dyspozycji instytucji

powołanych do przeciwdziałania bezrobociu w celu ograniczenia tego niekorzystnego zjawiska;

- zachowania związków zawodowych, które dążą do utrzymania poziomu zarobków realnych i sprzeczny wynikające z ich obniżenia;
- brak chęci do podnoszenia kwalifikacji przez pracowników.

Dane, jakimi dysponuje Powiatowy Urząd Pracy w Giżycku wskazują, że osobami zarejestrowanymi jako osoby bezrobotne są w głównej mierze kobiety, znajdujące się w przedziale wiekowym do 30 lat oraz osoby będące długotrwale bezrobotne (tab. poniżej).

Gmina Miłki- zarejestrowani bezrobotni na przestrzeni 2018-2022 roku

	Ogółem	Kobiety	Będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Do 30 roku życia	Do 25 roku życia	Powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
2018	118	80	102	45	30	29	51
2019	122	81	95	41	27	32	44
2020	158	98	124	53	41	36	62
2021	120	76	103	47	29	23	62
2022	124	67	100	38	27	24	55

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Giżycku, Załącznik nr. 7 do sprawozdania MRPiPS-01

Problem bezrobocia wynika z ekonomicznego, społecznego i politycznego znaczenia tego zjawiska. Długotrwale bezrobocie prowadzi do ubóstwa, a rodzinę bezrobotnego doprowadza do izolacji społecznej. Skutki bezrobocia to: degradacja ekonomiczna oraz społeczna bezrobotnych i ich rodzin, marginalizacja grup społecznych i całych regionów, wzrost zjawisk patologicznych wśród środowisk dotkniętych bezrobociem. Szczególnie niepokojące jest to, że część młodzieży, absolwentów szkół, zaczyna swoje życie zawodowe od rejestracji w urzędzie pracy jako bezrobotni. Problem bezrobocia najczęściej dotyczy ludzi słabo wykształconych, jednakże na brak pracy skazane są także osoby, które ukończyły studia.

3.3 Niewydolność i dysfunkcje rodzin

Dysfunkcjonalność rodziny powoduje zaburzenie stosunków emocjonalnych i interpersonalnych między rodzicami oraz między rodzicami a dziećmi. Zakłócony zostaje klimat życia domowego, tworząc traumatyczną atmosferę życia rodzinnego. Niezaspokojone są w niej potrzeby psychiczne dziecka, a życie rodzinne ulega dezorganizacji. W rodzinie dysfunkcyjnej brak jest celów wychowawczych i życiowych. Natomiast metody opiekuńczo-

wychowawcze występujące w rodzinie są okazjonalne, często niepedagogiczne, powodujące niedostosowanie dzieci do potrzeb, wartości i celów społecznych.

Dysfunkcjonalność rodziny może dotyczyć różnych jej zadań oraz różnego jej zakresu i siły natężenia zaburzeń w wypełnianiu funkcji rodzicielskich. Stąd też wyróżnić możemy:

1. dysfunkcję ekonomiczną rodziny,
2. dysfunkcję socjalizacyjną,
3. wychowawczą,
4. opiekuńczą,
5. emocjonalną.

Rodzina jako grupa społeczna nie jest wspólnotą członków, funkcjonujących w izolacji od szerszego układu społecznego, zamkniętą na wpływy zewnętrznych uwarunkowań aksjologicznych, społecznych i ekonomicznych. Dlatego też przyczyny dysfunkcjonalności rodziny należy doszukiwać się w dwóch grupach uwarunkowań. Pierwsza grupa przyczyn związana jest ze zjawiskami makrostruktury społecznej. Należą do nich:

- bezrobocie,
- kryzys gospodarczy państwa,
- atomizacja życia społecznego,
- niski poziom ekonomiczny społeczeństwa,
- konflikty społeczne,
- niski poziom kultury pedagogicznej społeczeństwa,
- degradacja wartości społecznych,
- migracja ludności w społeczeństwie,
- wzrost tolerancji i dewaluacji norm społecznych,
- przenikanie wzorów zachowań, często niekorzystnych, z państw Europy Zachodniej i Stanów Zjednoczonych.

Do przyczyn dysfunkcjonalności tkwiących w środowisku rodzinnym należy zaliczyć:

- niewydolność opiekuńczo-wychowawczą rodziny,
- konflikty w rodzinie,
- alkoholizm jednego bądź obojga rodziców,
- uzależnienie narkotykowe u rodziców,
- niska kultura pedagogiczna rodziców,
- ubóstwo materialne rodziny,
- przestępczość rodziców,
- rozbicie struktury rodzinnej,
- rozluźnienie, bądź brak więzi emocjonalnej w rodzinie,
- traumatyczna atmosfera życia domowego,
- negatywne postawy rodzicielskie i cechy osobowe rodziców

W związku z obowiązkiem wynikającym z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach zatrudnia 1 asystenta rodziny. Jego zadaniem jest wspomaganie rodzin, w których pojawiają się problemy wychowawcze. Bywa tak, że rodzice z różnych przyczyn nie radzą sobie z wychowywaniem potomstwa i zapewnieniem mu niezbędnych warunków do prawidłowego rozwoju fizycznego, emocjonalnego i psychicznego. Wtedy właśnie wkracza do akcji asystent rodziny, którego zadaniem jest wspieranie rodzin niezaradnych życiowo, dotkniętych ubóstwem, bezrobociem, uzależnieniami, którym grozi odebranie dzieci.

Wsparcie asystenta rodziny na przestrzeni lat- Gmina Miłki

	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba rodzin	10	11	18	18	18
Liczba dzieci	24	25	40	40	40

Źródło: opracowanie własne- dane GOPS Miłki

Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył współpracę- Gmina Miłki

	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba rodzin	3	2	4	3	7

Opracowanie własne

Powyższe dane wskazują, że ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny jest na przybliżonym poziomie, przy czym zakończenie pracy z rodzinami następowało sporadycznie. Żadna z tych rodzin nie była zobowiązana do pracy z asystentem wyrokiem Sądu Rodzinnego. Do głównych problemów rodzin, z którymi pracował asystent w 2022 roku:

- Bezradność w prawach opiekuńczo-wychowawczych,
- Bezrobocie dorosłych członków rodziny,
- Stosowanie przemocy fizycznej i psychicznej,
- Nadużywanie alkoholu przez członków rodziny,
- Trudna sytuacja materialno-bytowa.

Z danych GOPS wynika, że w dalszym ciągu dużym problemem wśród mieszkańców gminy jest bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Przejawem bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych są z jednej strony zachowania dzieci związane z łamaniem obyczajów i norm społecznych oraz

problemami z nauką, z drugiej strony zaś brak ze strony rodziców właściwej i adekwatnej postawy wobec tych zachowań. Często przyczyną pojawienia się problemów natury wychowawczej w rodzinach jest nadużywanie alkoholu, przemoc w rodzinie, niezaradność i bezrobocie. Społecznym skutkiem występowania zjawiska bezradności opiekuńczo-wychowawczej są konflikty rodzinne, przemoc, agresja, problemy w nauce, słaby start edukacyjny, wzrost przestępczości dzieci i młodzieży, przenoszenie złych wzorców- na bieżące i przyszłe zachowania młodych ludzi. Pomoc tym rodzinom udzielana przez Ośrodek na przestrzeni lat obejmowała zarówno świadczenia pieniężne jak i wsparcie w odbudowywaniu prawidłowych relacji i umacnianiu postaw rodzicielskich. To także ścisła współpraca ze środowiskiem lokalnym w celu objęcia dzieci właściwym programem wychowawczym i wspomagającym.

W rodzinach dysfunkcyjnych w sposób nieświadomy stosowana jest agresja werbalna i przemoc psychiczna, które niosą ze sobą poniżenie dziecka, jego zagrożenie, lęk, ograniczenie kontaktów społecznych, narzucanie własnych racji. W patologicznych rodzinach dysfunkcyjnych zdarza się przemoc seksualna w postaci wymuszenia pożycia seksualnego na członkach rodziny, a nawet seksualnego zaspokojenia kosztem dziecka. Przykładem takich zachowań jest zachęcanie do rozbierania, uwodzenie, oglądanie pornografii itp. W każdej dysfunkcyjnej rodzinie niezależnie od nasilenia i zakresu przejawiają się zachowania rodziców, powodujące zaniedbywanie dzieci w sferze opiekuńczej, biologicznej, materialnej, edukacyjnej, emocjonalnej i społecznej. Zaniedbanie opiekuńcze występuje wówczas, gdy brak jest opieki nad dzieckiem, kontroli i odpowiedzialności rodziców za jego bezpieczeństwo i rozwój. Zaniedbanie biologiczne przejawia się w niedostatku odżywiania, snu, zaspokajania potrzeb higienicznych dziecka. Zaniedbanie edukacyjne obejmuje zaburzenia w realizacji obowiązku szkolnego, braku pomocy w nauce szkolnej dziecka, braku zakupu pomocy szkolnych dla dziecka. Zaniedbanie materialne cechuje się: niedostatkiem finansowym, niezaspokajaniem potrzeb materialnych dzieci. Zaniedbanie emocjonalne obejmuje brak zaspokojenia potrzeb uczuciowych dziecka, wsparcia emocjonalnego, brak zainteresowania jego problemami.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek współfinansowania kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej. W **2022 roku** Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w **M i ł k a c h** współfinansował **pobyt w pieczy zastępczej 13 dzieci** z terenu Gminy Miłki.

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w 2022 r.

Rodzaj pieczy zastępczej	Liczba dzieci	Poniesione koszty
Instytucjonalna piecza zastępcza (placówki opiekuńczo-wychowawcze)	2	58 290,34
Rodzinna piecza zastępcza (rodziny zastępcze)	11	92 641,88
Razem	13	150 932,22

Źródło: opracowanie własne

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w 2021 r.

Rodzaj pieczy zastępczej	Liczba dzieci	Poniesione koszty
Instytucjonalna piecza zastępcza (placówki opiekuńczo-wychowawcze)	4	78 074,43
Rodzinna piecza zastępcza (rodziny zastępcze)	10	85 439,65
Razem	14	163 514,08

Powyższe dane wskazują przybliżone kwoty ponoszone przez Gminę, związane z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej na przestrzeni dwóch okresów sprawozdawczych. Dwoje dzieci opuściło placówki opiekuńczo-wychowawcze, a jedno dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej.

Zadania Gminy z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej niewątpliwie są związane z pogłębiającymi się dysfunkcjami rodziny, które zaburza w sferze ekonomicznej, emocjonalnej, aksjologicznej i socjalizacyjnej środowisko rodzinne. Powoduje zakłócenie rozwoju intelektualnego, uczuciowego, społecznego i edukacyjnego dzieci. Przyczynia się też do powstawania niedostosowania społecznego młodzieży, funkcjonującej w tych rodzinach, zatem należy nakreślić rodzaj zmian i ich prognozę, by skorelować działania służ pomocowych tak, aby były nakierowane na kierunki tych zmian.

Do dysfunkcji rodziny prowadzi w głównej mierze przemoc, która obecnie jest tematem obszernym i jak najbardziej aktualnym.

Przemoc to intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody. W ramach identyfikacji problemu pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłkach, przy wsparciu Policji oraz innych służb i instytucji realizują Procedury Niebieskich Kart. Ujawnianie oraz monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie było istotą pracy socjalnej prowadzonej w latach 2018-2022. Poniższa tabela przedstawia zestawienie danych dot. ilości prowadzonych procedur Niebieskich Kart oraz ilości mieszkańców Gminy Miłki, której dotyczył bezpośrednio temat przemocy.

Realizacja procedury Niebieska Karta w Gminie Miłki

	2018	2019	2020	2021	2022
Ilość Procedur NK	5	6	14	4	21
Liczba Rodzin	5	12	14	4	18
Liczba osób	19	34	57	17	62
Liczba dzieci	7	15	23	5	29

Źródło: opracowanie własne

Jak wskazują powyższe dane, problem przemocy posiada wskaźniki rosnące. Może to być znakiem większej świadomości społeczeństwa, przełamania tematu tabu i zwiększenia braku tolerancji środowiska lokalnego na doznawanie przemocy domowej przez ofiary. Z dokumentacji zgromadzonej w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że w 2022 roku 18 osób doświadczało przemocy domowej, z czego 100% to kobiety. Wobec tych osób podejmowano następujące działania: diagnozowano sytuację i potrzeby osoby, udzielano kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, świadczone pracę socjalną, w tym pracownicy socjalni i dzielnicowi odbywali cykliczne wizyty w środowisku monitorujące sytuację rodziny.

Wśród 18 osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie 100% to mężczyźni. Wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy podejmowano następujące działania: informowano o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy domowej, przeprowadzono rozmowy wspierające, nakłaniano do poradnictwa psychologicznego, przeprowadzono cykliczne wizyty w środowisku monitorujące sytuację rodziny.

3.4 Zagrożenia zdrowia

Zdrowie według Światowej Organizacji Zdrowia to całkowity fizyczny, psychiczny i społeczny dobrostan człowieka, a nie tylko brak choroby lub niepełnosprawności. Dlatego tak ważne stają się wszelkie działania profilaktyczne, mające na celu zapobieganie chorobom poprzez ich wczesne wykrycie i leczenie. Według statystyk kobiety w Polsce żyją o 8 lat dłużej niż mężczyźni. To dwa lata krócej niż średnia w UE. Powodem jest częstsze niż w innych krajach palenie papierosów, nieprawidłowa dieta, mała aktywność fizyczna, stres, a także późne zgłaszanie się na badania profilaktyczne.

Spółeczeństwo Gminy Miłki jest społeczeństwem starzejącym się, jak wskazują dane zamieszczone w poprzednim rozdziale. W 2022 roku Gmina posiadała 744 seniorów, co stanowi 20,1 % ogólnej liczby ludności. Maleje natomiast z roku na rok liczba osób w wieku produkcyjnym, przy czym Gmina posiada minusowy przyrost naturalny.

Na zjawisko starzenia się ludności wpływa pośrednio szereg czynników, m.in.: poziom zamożności społeczeństwa; promowany model rodziny; aktywność zawodowa kobiet; poziom opieki społecznej i ochrony zdrowia; wykształcenie ludności; polityka społeczna państwa itp.

Sytuacja życiowa osób starszych zależy od różnych czynników. Podeszły wiek, osłabiona zdrowotność czy obniżona sprawność organizmu, z którymi wiąże się jakiś deficyt zdolności wrodzonych lub nabytych jest przyczyną marginalizacji i izolacji społecznej osób starszych. Częściowe lub całkowite ograniczenie zdolności danej osoby do samodzielnej egzystencji (w wymiarze indywidualnym i społecznym) stanowi poważną barierę w wypełnianiu podstawowych ról w środowisku rodzinnym, miejscu zamieszkania czy pracy.

Gmina Miłki posiada jedną Poradnię Ochrony Zdrowia, w której opiekę zdrowotną prowadzi dwóch lekarzy oraz trzy pielęgniarki, co w stosunku do danych z Powiatu wskazuje na znaczne przeciążenie danej jednostki. W dyspozycji jest również pielęgniarka położna oraz pielęgniarka środowiskowa, prowadząca pracę w terenie.

OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

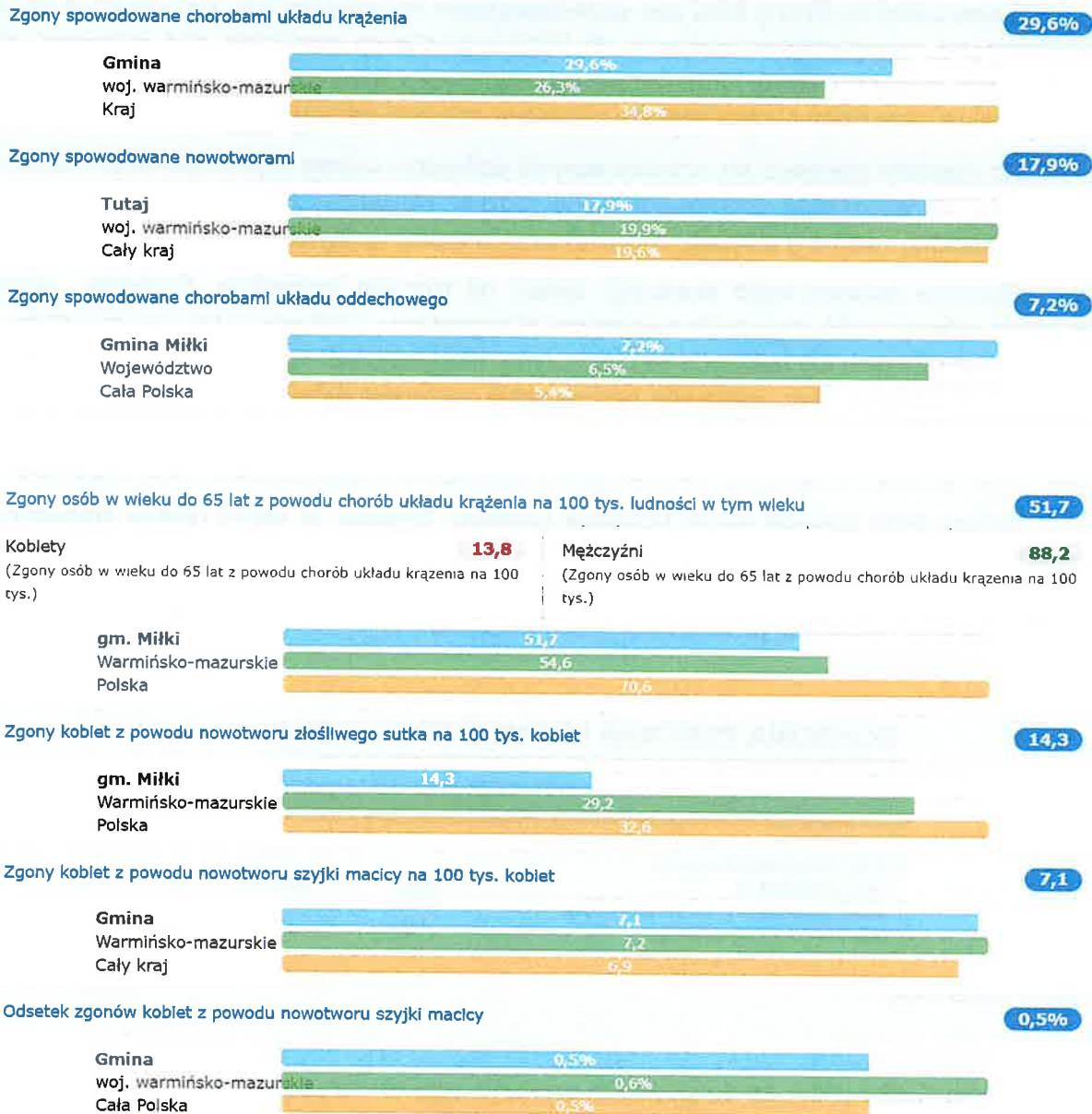
2019	Powiat	Gmina
Przychodnie	39	1
Liczba osób przypadających na 1 przychodnię	1450	3722
Porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	4,9	4,2

Źródło: dane GUS

Z danych GUS wynika, że do głównych przyczyn zgonów należą choroby układu krążenia oraz nowotwory. Niewątpliwie katalog możliwych przyczyn powyższych zgonów jest bardzo szeroki:

- palenie tytoniu, nadmierne spożywanie alkoholu;
- zbyt mała aktywność fizyczna;
- podwyższony poziom cholesterolu;
- przewlekły stres, depresja;
- płeć męska;
- nieprawidłowa dieta, nadwaga i otyłość;
- predyspozycje genetyczne

Natomiast do czynników rakotwórczych należy palenie tytoniu nadużywanie alkoholu otyłość i niewłaściwa dieta spaliny zanieczyszczenie środowiska przez przemysł przypalone lub smażone przyprawy nadmierne opalanie promieniowanie

Źródło: dane GUS

W latach 2018-2022 liczba klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłkach, którzy korzystali z pomocy ze względu na niepełnosprawność, alkoholizm oraz długotrwałą lub ciężką chorobę stopniowo się zwiększała. W 2018 roku 41 osób otrzymało pomoc ze względu na stan zdrowia. Rok później z tej formy pomocy skorzystało już 46 osób. Natomiast ze względu na niepełnosprawność co roku liczba osób wzrastała o dwóch kolejnych Beneficjentów.

Satysfakcjonujący jest fakt, że na przestrzeni wskazanych lat zmniejsza się ilość osób, którym udzielono pomocy ze względu na alkoholizm (2018- 9, 2019- 9, 2020- 7, 2021- 5, 2022- 0) Alkoholizm powoduje problemy rodzinne oraz trudności w środowisku zawodowym. Jest zjawiskiem o wieloczynnikowych uwarunkowaniach, co sprawia, że zarówno profilaktyka, jak i leczenie alkoholizmu stanowią prawdziwe wyzwanie dla cywilizacji, a sam alkohol jest

najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną. Alkohol jest też zakorzeniony w kulturze i obyczajowości wielu krajów, co sprawia, że istnieje niestety przyzwolenie społeczne na jego nadużywanie.

Istotnym problemem, z jakim borykają się mieszkańcy gminy jest długotrwała choroba. Jest to nadal liczna grupa rodzin, do których kierowana jest pomoc. Środowiska gdzie występuje ta dysfunkcja to przeważnie rodziny emerytów i rencistów. Korzystały one z pracy socjalnej i pomocy finansowej. Wynika to szczególnie ze zmian demograficznych, zachodzących we współczesnym społeczeństwie. Jak wskazują dane statystyczne ilość narodzin na terenie naszego kraju maleje a proporcjonalny udział ludzi poza okresem produktywności rośnie. Pomoc społeczna ma tu za zadanie przede wszystkim zapewnić zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych, których osoby chore nie są w stanie zaspokoić z posiadanych środków finansowych. Długotrwała choroba wiąże się z bowiem z ponoszeniem systematycznych i bardzo wysokich kosztów leczenia, wpływając tym samym na znaczne obciążenie budżetu domowego. Mimo funkcjonowania systemu ubezpieczeń zdrowotnych, w oparciu o usługi medyczne finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia, obserwujemy, że koszty leczenia i leków są niewspółmiernie wysokie i generalnie przekraczają możliwości finansowe naszych klientów.

Kolejnym zagrożeniem jest niepełnosprawność. Oznacza ona stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, który trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia samodzielną egzystencję oraz wypełnienie zadań życiowych i ról społecznych zgodnie z przyjętymi normami. W 2018 roku z powodu niepełnosprawności pomoc uzyskały 34 rodziny i jest to jeden z dominujących problemów. Wśród przyczyn takiej sytuacji należy wymienić m.in. starzenie się lokalnej społeczności, pogarszający się stan zdrowia mieszkańców spowodowany warunkami i stylem życia, wieloletnim nadużywaniem alkoholu oraz substancji psychoaktywnych. Problemy osób niepełnosprawnych są złożone i obejmują różne obszary funkcjonowania i rozwoju takie jak m.in. bariery (architektoniczne, komunikacyjne), utrudniony dostęp do leczenia i rehabilitacji, do rynku pracy, zła sytuacja materialna. Często także w/w problemom towarzyszą dysfunkcje w rodzinie (uzależnienia, przemoc). Są one przyczyną pogłębiania się izolacji i wykluczenia społecznego tej grupy osób. Zarówno liczebność tej grupy jak i złożoność występujących problemów wymaga wielu działań, których celem winna być zarówno poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych, jak i ułatwienie im funkcjonowania. Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach do tej grupy Beneficjentów kierował różne formy pomocy, zarówno materialnej (w postaci zasiłków okresowych, stałych i celowych) jak i niematerialnej (głównie w postaci pracy socjalnej, wsparcia asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej i usług opiekuńczych). Dzięki wsparciu osób niepełnosprawnych usługą opiekuna osobistego można było objąć tą formą pomocy aż 22 osoby od początku trwania programu, tj. od marca 2022r.

4. Potrzeby i oczekiwania mieszkańców w świetle badań ankietowych

4.1. Charakterystyka respondentów

Badanie dotyczące potrzeb i oczekiwań społecznych na potrzeby opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024-2031 zostało przeprowadzone za pomocą kwestionariusza do samodzielnego wypełnienia przez respondentów. Ankieta została udostępniona mieszkańcom w formie on-line oraz w formie papierowej w dwóch punktach znajdujących się na terenie gminy – w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Miłkach oraz Ośrodku Zdrowia w Miłkach.

W badaniu ankietowym wzięło udział 100 mieszkańców gminy Miłki, wśród których 76% stanowiły kobiety, a 24% mężczyźni.

Analizując wiek respondentów zauważono, że w badaniu dominowały osoby w wieku produkcyjnych odpowiednio w trzech przedziałach: 26-35 lat – 28%, 46-55 lat – 24%, 36-45 lat – 16 %. Pozostałe grupy wiekowe są mniej liczne – 56-65 lat 10%, powyżej 65 lat 6%, poniżej 20 lat – 4%.

Charakterystyka respondentów badania ankietowego

Wyszczególnienie	Liczba	%
Płeć		
Kobieta	76	76
Mężczyzna	24	24
Wiek		
poniżej 20 lat	4	4
20-25 lat	12	12
26-35 lat	28	28
36-45 lat	16	16
46-55 lat	24	24
56-65 lat	10	10
powyżej 65 lat	6	6
Sytuacja zawodowa		
uczę się	4	4
osoba bezrobotna, niepracująca	10	10
własna działalność gospodarcza	10	10
osoba pracująca – umowa o pracę	54	54
osoba pracująca dorywczo w niepełnym wymiarze godzin / umowa zlecenie / umowa o dzieło	6	6
osoba na urlopie rodzicielskim / wychowawczym	6	6
rolnik	2	2

emeryt / rencista	8	8
Liczba osób w rodzinie		
osoba samotna	8	8
2-4 osoby	72	72
5-7 osób	20	20
Liczba dzieci w rodzinie		
0	23	23
1-2	61	61
3-5	16	16

Źródło: Opracowanie własne

Zróznicowanie zauważalne jest w kwestii sytuacji zawodowej respondentów. Ponad połowa badanych (54%) są osobami pracującymi na umowę o pracę. Natomiast pozostali ankietowani są mieszaną grupą. 10% osób wypełniających ankiety są osobami bezrobotnymi. 10% prowadzi własną działalność gospodarczą, 8% są emerytami / rencistami, 6% przebywa na urlopie rodzicielskim / wychowawczym, 6% pracuje dorywczo / w niepełnym wymiarze godzin / na umowę zlecenie / umowę o dzieło, 4% uczy się, a 2% prowadzi gospodarstwo rolne.

Ankietowani w większości prowadzą wieloosobowe gospodarstwa domowe. W 72% respondenci funkcjonują w 2-4 osobowych rodzinach, a 20% w 5-7 osobowych rodzinach. Natomiast 8% badanych są osobami samotnymi.

Osoby biorące udział w badaniu w 61% posiadają w rodzinie 1-2 dzieci. 23% badanych nie ma w swoim gospodarstwie domowym osób małoletnich. 16% ankietowanych w rodzinie ma 3-5 dzieci.

4. 2 Główne problemy i dysfunkcje społeczne

Mianem problemu społecznego określa się stan społeczny, który znaczna część społeczeństwa spostrzega jako łamanie norm społecznych. Natomiast dysfunkcja społeczna występuje w momencie, gdy funkcjonowanie jednostki w grupie jest niezgodne z normami jakie dane grupa przestrzega. Powyższe zjawiska występujące w społeczeństwie budzą negatywne emocje, ponadto bardzo często są ze sobą powiązane np. brak pracy może być spowodowany uzależnieniem oraz skutkować np. przemocą w rodzinie.

Zdecydowana większość badanych ocenia warunki życia w gminie Miłki na poziomie bardzo dobrym – 22% oraz dobrym – 46%. 30% określa je na poziomie dostatecznym.

W świetle uzyskanych wyników dominującym problemem społecznym w omawianej gminie są uzależnienia (najczęściej od alkoholu lub narkotyków) – wskazało je aż 74% ankietowanych. Następnie: problemy osób starszych – 42%, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 38%, bezrobocie – 36%, niepełnosprawność i długotrwała choroba – 20%, przemoc domowa – 18% i ubóstwo – 12%. Najniżej odnotowane zostało brak poczucia bezpieczeństwa mieszkańców – 6%, wykluczenie komunikacyjne – 2% oraz bezdomność – 2%. Powyższe wyniki obrazują fakt, że mieszkańcy gminy są świadomi dysfunkcji społecznych występujących w gminnych miejscowościach.

Analizując problem uzależnienia występujący w gminie Miłki badani jako główne powody wskazywali: niezaradność życiową – 62%, wzorce społeczne – 48%, indywidualne skłonności – 46%, bezrobocie / utarta pracy – 42%, dostępność do środków psychotropowych – 40% oraz konflikt rodzinny / rozpad rodziny – 32%. 2% ankietowanych nie miało zdania w tym temacie, a 2 % uważa, że przyczyną jest „najlepiej wyeksponowany towar w sklepie”.

Badani w kwestii działań, które powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin odpowiadali następująco:

Źródło: Opracowanie własne

Analizując powyższe odpowiedzi badani wskazali iż, podstawowymi działaniami podejmowanymi na rzecz osób uzależnionych powinna być pomoc psychologiczno-terapeutyczna, profilaktyka dzieci i młodzieży oraz profilaktyka dorosłych / kształtowanie świadomości.

Dotychczasowe działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom w gminie wg. ankietowanych oceniane są na poziomie dobrym – 36%, dostatecznym – 34% i niedostatecznym – 12%. 18% badanych udzieliło odpowiedzi „nie wiem”. W opinii badanych podejmowane działania są oceniane pozytywnie.

Poniżej przedstawiono wyniki z przeprowadzonych ankiet dot. osób starszych:

Źródło: Opracowanie własne

Badani zauważają problemy występujące w środowisku osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami. W opinii ankietowanych 38% nie zajęło jednoznacznego stanowiska w kwestii uwzględnienia potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami w działaniach realizowanych na terenie gminy Miłki. Może to świadczyć o niskim zainteresowaniu tym aspektem lub o niewiedzy. Natomiast 34% badanych ocenia na poziomie „raczej tak”, a 20% jako „tak”. Dodatkowo 8% ocenia negatywnie udzielając odpowiedzi „raczej nie”. Ankietowani jako główne problemy z jakimi zmagają się środowisko seniorów w gminie Miłki wskazali odpowiednio: samotność (46%), problemy zdrowotne związane z wiekiem (44%), utrudniony dostęp do opieki medycznej (36%), brak wsparcia rodziny (32%), brak ofert spędzania wolnego czasu (30%), brak dojazdu (30%). Następnie problemy finansowe (24%), niepełnosprawność (16%) oraz bariery architektoniczne (10%). Wybrane przez ankietowanych konieczne do podjęcia działania w dużej mierze odpowiadają na wytypowane przez nich problemy seniorów. Głównymi filarami umożliwiającymi osobom starszym pełniejszy udział w życiu społecznym gminy są zdaniem badanych – uwrażliwienie społeczności lokalnej na problemy seniorów, profilaktyka zdrowotna osób starszych, zwiększenie dostępu do rehabilitacji, opieki medycznej i pomocy społecznej oraz rozszerzenie wolontariatu wobec osób starszych. Redukowałyby to w dużej mierze wyżej wskazane główne problemy tj. samotność, problemy zdrowotne związane z wiekiem oraz utrudniony dostęp do specjalistów.

Ankietowani wskazywali również, jakie działania umożliwią osobom z niepełnosprawnościami pełny udział w życiu społecznym wg. poniższego schematu:

Działania umożliwiające osobom z niepełnosprawnościami pełny udział w życiu społecznym

Źródło: Opracowanie własne

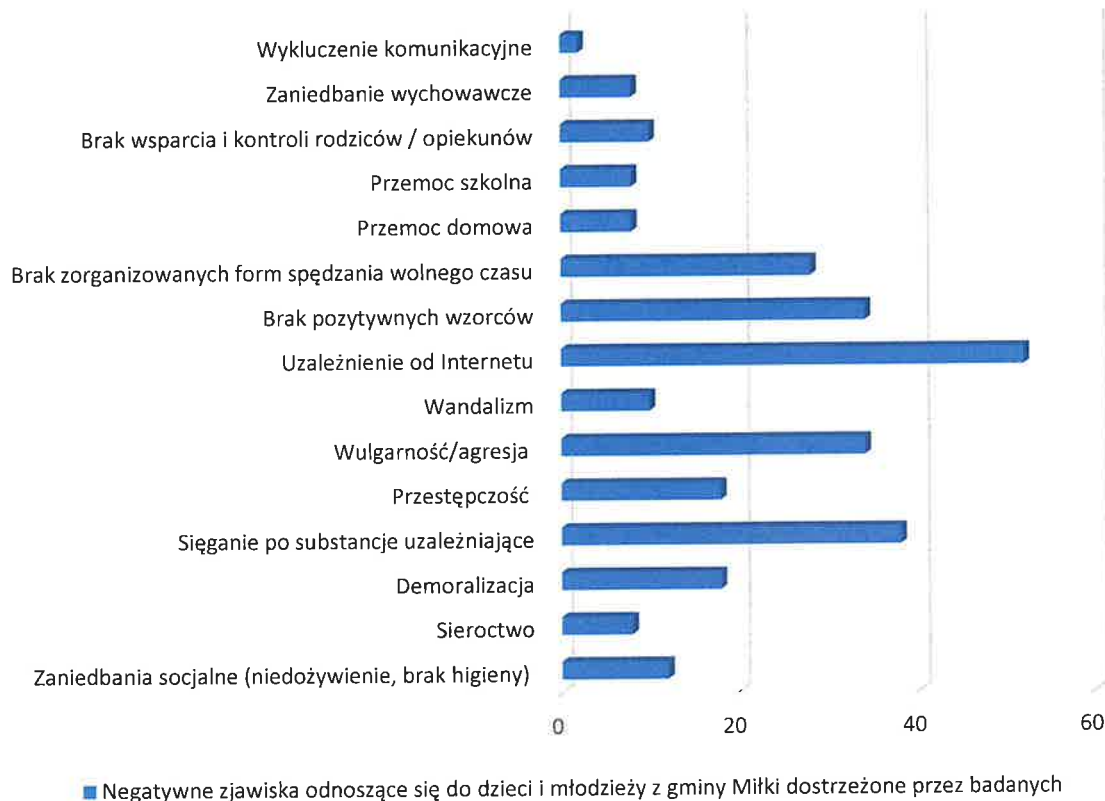
Problemy wskazywane wśród osób z niepełnosprawnościami w gminie Miłki to przede wszystkim bariery architektoniczne – 50%, utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów - 46% oraz brak odpowiednich ofert pracy – 40%. Następnie długi okres oczekiwania na rehabilitację – 34% i izolacja społeczna – 32%. Najmniej wskazywanym problemem jest brak akceptacji przez rodzinę – 12% oraz problemy psychologiczne – 12%. Analizując powyższe wyniki w sposób jednoznaczny wynika, iż środowisko osób z niepełnosprawnościami boryka się z problemami związanymi z infrastrukturą budowlaną, dostępem do wymaganych lekarzy oraz niekorzystnym dla nich rynkiem pracy.

Konieczne działania do podjęcia w gminie Miłki w celu umożliwienia osobom z niepełnosprawnościami pełnego udziału w życiu społecznym według osób biorących udział w badaniu to przede wszystkim wspieranie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami – 35%, wsparcie asystenta osoby niepełnosprawnej – 33% i zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów – 16%. Rzadziej wskazywana była likwidacja barier architektonicznych – 8%, zapewnienie dostępu do rehabilitacji – 6% oraz zapewnienie pomocy psychologicznej – 2 %.

Kolejnym problemem społecznym występującym w gminie Miłki i wskazywanym przez respondentów jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Poniżej przedstawiono negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży, które ankietowani dostrzegają najczęściej w gminie Miłki:

Negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży z gminy Miłki dostrzeżone przez badanych

Źródło: Opracowanie własne

Głównymi powodami występowania ww. zjawiska w opinii badanych są głównie uzależnienia – 62% głosów oraz niskie umiejętności rodzicielskie – 48%. Kolejnymi czynnikami są : rozpad rodziny – 38%, bezrobocie – 32% i przemoc w rodzinie – 30%. Następnie samotne wychowywanie – 26%, niepełnosprawność / długotrwała choroba – 18%, wielodzietność – 16% oraz brak współpracy szkół i rodziców – 2 %. Ponadto bardzo często obserwuje się wystąpienie więcej niż jednego czynnika w rodzinie z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Ankietowani sygnalizują, że największymi problemami występującymi wśród dzieci i młodzieży w gminie Miłki jest uzależnienie od Internetu, sięganie po substancje uzależniające, wulgarność / agresja oraz brak pozytywnych wzorców. Powyższe zjawiska w dużej mierze mogą być powiązane lub bezpośrednio wynikać z niskich kompetencji rodzicielskich oraz nieprawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Sugerowane rozwiązania wraz z procentowym podziałem głosów respondentów zaprezentowane zostały poniżej:

Jakie działania według Pani/Pana należy realizować, by poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo?

Źródło: Opracowanie własne

W opinii badanych aby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo należy przede wszystkim zwiększyć ilość ofert spędzania wolnego czasu oraz zwiększenie liczby warsztatów kompetencji rodzicielskich dla rodziców. Analizując odpowiedzi można stwierdzić fakt, że wspólne spędzanie wolnego czasu w formie zorganizowanej oraz podniesienie umiejętności wychowawczych za pomocą specjalistycznych zajęć mogłoby być skutecznym rozwiązaniem wskazanych wcześniej problemów.

Kolejnym problemem społecznym, z którym borykają się mieszkańcy gminy Miłki w opinii badanych jest bezrobocie. Za jego główne powody podają brak / małą ilość ofert pracy – 56%, niskie kwalifikacje zawodowe – 46% oraz konieczność sprawowania opieki nad dziećmi – 40%. Ponadto 34% respondentów wskazują przyczyny tj. ogólna niechęć do podjęcia pracy oraz niechęć do pracy spowodowana wysokimi kwotami świadczeń socjalnych. Ponadto 26% ankietowanych uważa, że powodem bezrobocia w gminie jest brak doświadczenia, natomiast 16%, że wynika to ze słabo rozpowszechnionych ofert pracy. Dodatkowo łącznie 6% badanych uważa, że wysokie świadczenia socjalne powodują, iż praca zarobkowa staje się mało opłacalna (przekroczenie kryterium dochodowego w pomocy społecznej przy podjęciu zatrudnienia skutkuje odmową pomocy finansowej np. w formie zasiłków). Z odpowiedzi udzielonych przez ankietowanych wynika, że lokalny rynek pracy nie jest łaskawy dla mieszkańców gminy Miłki. 30% badanych określa go na poziomie złym, 26% na poziomie przeciętnym, a 10% na wręcz bardzo złym. Natomiast 26% uważa, że zadowolenie z lokalnego rynku pracy w ich opinii znajduje się na poziomie dobrym, a tylko 8% ocenia go na poziomie bardzo dobrym. Tak niska ocena ww. obszaru może bezpośrednio wynikać z odpowiedzi udzielonych przez badanych powyżej i być powiązana z małą ilością ofert pracy w gminie, niskimi kwalifikacjami zawodowymi mieszkańców oraz koniecznością sprawowania opieki na

małoletnimi dziećmi. Jednocześnie ankietowani w sposób jednoznaczny wskazują działania, które należy podjąć by poprawić sytuację osób bezrobotnych – są to przede wszystkim szkolenia dotyczące możliwości podwyższenia kwalifikacji zawodowych – 60% badanych oraz organizowanie prac społecznie-użytecznych, interwencyjnych i robót publicznych – 56%. 28% respondentów wskazywało również na potrzebę wsparcia przy zakładaniu własnej działalności, 2% na stypendia na kształcenie oraz 2% na organizowanie warsztatów motywacyjnych. Zastosowanie powyższych działań mogłoby w znaczący sposób zminimalizować zjawisko bezrobocia w gminie Miłki.

Wiedza na temat zjawiska przemocy domowej wstępującej w gminie Miłki wygląda następująco:

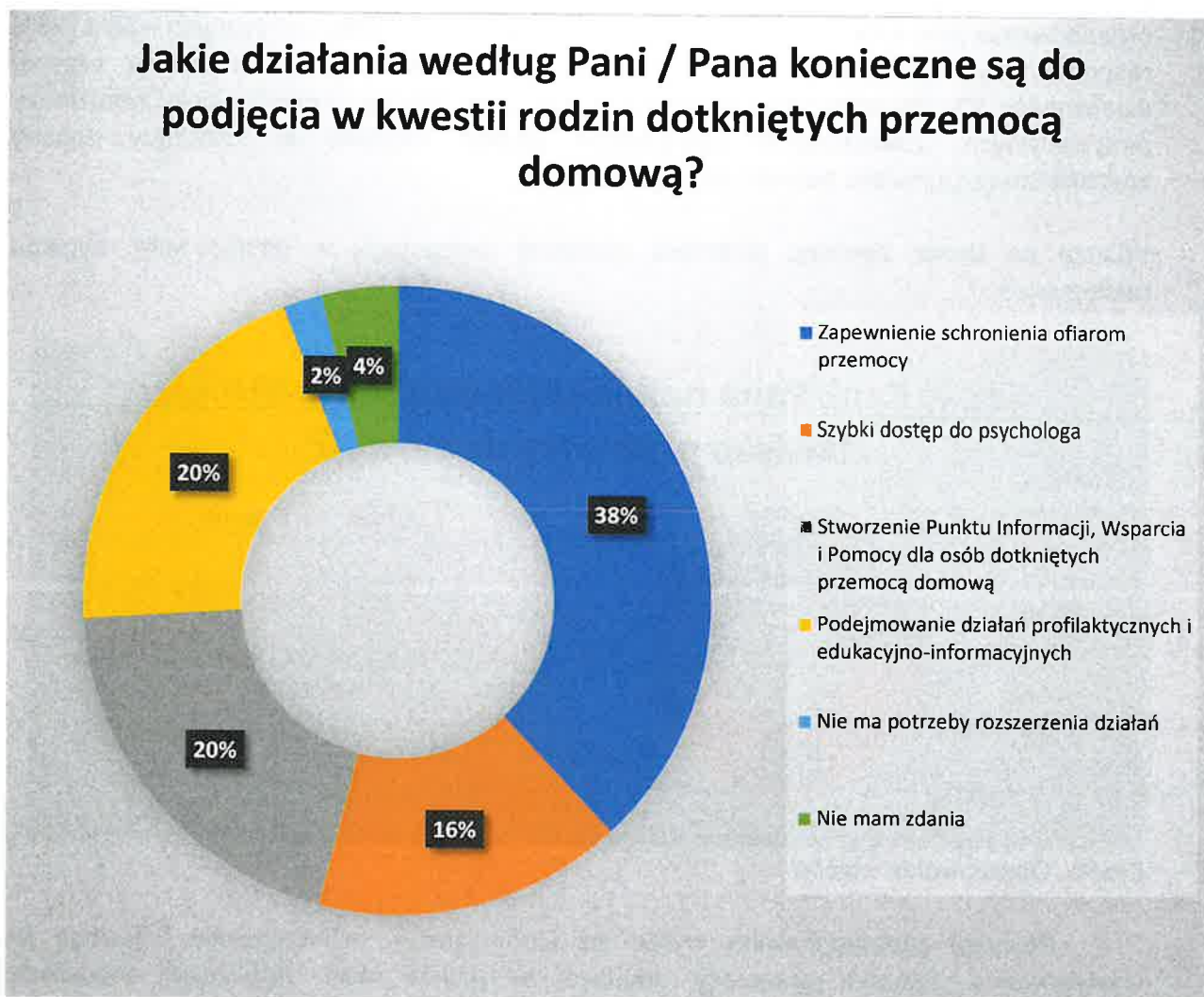

Źródło: Opracowanie własne

Powyżej zaprezentowane wyniki są alarmujące – jednoznacznie wskazują na występowanie zjawiska przemocy domowej w gminie Miłki. Analizując odpowiedzi ankietowanych wynika, że 90% badanych zna osobiście takie przypadki lub słyszało o stosowaniu przemocy w najbliższym otoczeniu. 4% respondentów wybrało odpowiedź – „nie mam zdania”, która nie może zarówno zaprzeczyć jak i potwierdzić posiadaną wiedzę w poruszonym zakresie.

Jako główne powody występowania przemocy domowej badani wskazywali uzależnienia – 74%, wzorce pokoleniowe przemocy – 52% oraz zazdrość – 40%. Ponadto 30% ankietowanych uważa, że przemoc wynika również z bezrobocia, a 28% sugeruje ubóstwo. 16 % respondentów uważa, że choroby i rozpad rodziny również wpływa na wystąpienie omawianego zjawiska. Następnie 6% podaje bezdomność, 2% niepełnosprawność, 2% brak edukacji oraz 2% zaburzenie ról społecznych i hierarchii. Reasumując – uzależnienia, „przemocowe” wzorce przekazywane z pokolenia na pokolenie oraz zazdrość są w opinii badanych głównymi czynnikami generującymi wystąpienie zjawiska przemocy domowej.

Wśród propozycji niwelowania poruszanego problemu społecznego wskazywano:

Źródło: Opracowanie własne

Powyższe wyniki wskazują, że podstawowymi działaniami, które powinny zostać podjęte w kwestii rodzin dotkniętych przemocą domową jest zapewnienie schronienia ofiarom, szybki dostęp do psychologa oraz stworzenie specjalistycznego punktu, do którego ofiary przemocy będą mogły szybko się zgłosić aby otrzymać potrzebne wsparcie.

12% osób biorących udział w badaniu wskazało ubóstwo jako problem społeczny występujący w gminie Miłki. Ankietowani jako główne powody występowania tego zjawiska wskazali uzależnienia – 62%, niechęć do podjęcia pracy – 54% oraz brak pracy – 52%.

Pozostałe odpowiedzi wyglądały następująco:

Źródło: Opracowanie własne

Analizując powyższe wyniki należy zauważyć, że w opinii badanych doświadczenie ubóstwa przez mieszkańców wynika przede wszystkim z uzależnień oraz niepodejmowania prac zarobkowych. Bardzo często problemy społeczne występujące w gminie są ze sobą wzajemnie powiązane – są zarówno swoimi powodami jak i skutkami występującego zjawiska. Bezrobocie, ubóstwo i uzależnienie często występują we wzajemnej korelacji, dlatego tak ważne jest podjęcie działań w poruszanych zakresach dysfunkcji społecznych.

W przeprowadzonych badaniach poruszono również aspekt poczucia bezpieczeństwa mieszkańców we własnej gminie. Wymóg bezpieczeństwa w prawidłowym funkcjonowaniu jednostki jest jedną z podstawowych potrzeb odpowiedniego funkcjonowania całej społeczności.

Wyniki odpowiedzi z ankiet zaprezentowano poniżej:

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z powyżej ilustracji poziom bezpieczeństwa w gminie Miłki jest na wysokim poziomie. W opinii respondentów większość osób zamieszkujących omawianą gminę jest zadowolonych z poziomu bezpieczeństwa w miejscach publicznych.

Problem bezdomności został wskazany przez 2% ankietowanych. Odzwierciedlenie niskiego poziomu występowania zjawiska przejawia się również w kolejnym pytaniu ankietowym „Czy według Pani/Pana w gminie Miłki istnieje problem bezdomności?” – w którym 52% badanych stwierdziło, że nie posiada wiedzy w tym zakresie, 24% wskazało „raczej nie”, a 16% - „nie”. Brak udzielonej jednoznacznej odpowiedzi przez badanych może wynikać z niskiego zainteresowania powyższym tematem – zatem nie jest on istotnie zauważalny w gminie Miłki. Jedynie 8% ankietowanych uważa, że problem bezdomności raczej istnieje wybierając odpowiedź „raczej tak”. Jednocześnie brak odpowiedzi zdecydowanie potwierdzającej pojawienie się poruszanego problemu w lokalnej społeczności.

Ankietowani wskazali problemy społeczne występujące w gminie, którą zamieszkują. Nie ma wątpliwości, że wymienione w tej części dysfunkcje społeczne występują wśród lokalnej społeczności z różnym nasileniem. Bardzo często są to problemy krzyżowe – powiązane ze sobą lub będące swoimi konsekwencjami np. uzależnienie może być powodem bezrobocia, co z kolei generuje ubóstwo. Z kolei uzależnienie może być skutkiem występującej przemocy domowej. Respondenci wskazali szereg możliwości i działań, które podjęte mogą w dużej mierze zniwelować, a nawet wykluczyć występujące dysfunkcje.

Poniżej przedstawiono odpowiedzi ankietowanych:

Źródło: Opracowanie własne

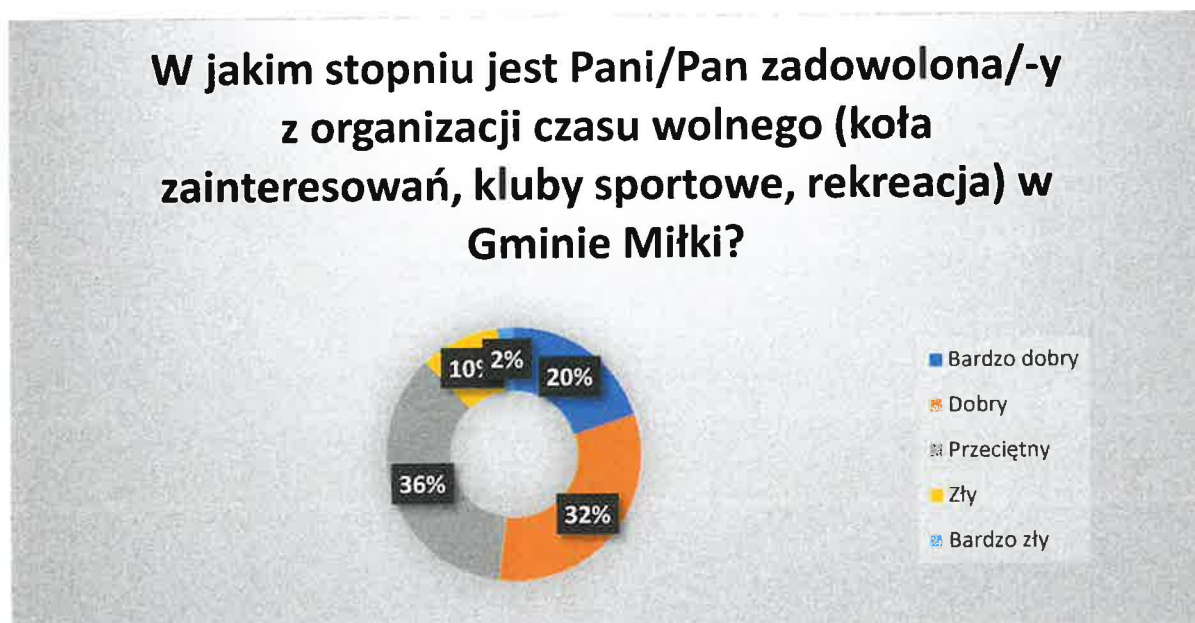
Ponadto w udzielonych odpowiedziach otwartych pojawiały się propozycje takie jak:

- organizowanie spotkań integracyjnych,
- stworzenie przedszkoli i żłobków dostępnych w godzinach 6-18,
- więcej wydarzeń kulturalowych np. teatr,
- terapia uzależnień,
- wykorzystanie infrastruktury np. nowopowstałego targu w centrum Miłek,
- działania na świetlicach wiejskich,
- terapeutyczne koła wsparcia,
- rozszerzenie komunikacji autobusowej do Giżycka,
- stworzenie apteki w Miłkach,
- dojazd lekarzy specjalistów do przychodni w Miłkach (ginekolog, neurolog, kardiolog),
- grupa wolontariatu,
- klub seniora,
- powstanie lokalnych klubów wiejskich,
- organizowanie integracji międzywiejskich np. w formie zawodów sportowych.

4.3 Aktywność i integracja społeczna

Strategia Rozwoju Gminy Miłki na lata 2020-2030 zawiera cele strategiczne oraz cele operacyjne kluczowe do prawidłowego rozwoju gminy. Nawiązując do Celu Strategicznego 1 – Gmina Miłki aktywna społecznie, kulturalnie i turystycznie, Cel Operacyjny 1.1 Rozwój oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania wolnego czasu w ankiecie zawarto pytania badające organizację czasu wolnego, rozpowszechnianie informacji o lokalnych wydarzeniach, organizację cyklicznych imprez, udział w organizacjach społecznych oraz oferty o charakterze sportowym.

Poniżej przedstawiono wyniki dotyczące poziomu zadowolenia z organizacji czasu wolnego na terenie gminy Miłki.

Źródło: Opracowanie własne

Bazując na powyższych wynikach należy stwierdzić, że lokalna społeczność jest w dużej mierze zadowolona z możliwości spędzania wolnego czasu na terenie gminy Miłki. Ponadto

badani wskazują, że w większości są zadowoleni z dostępu do informacji na temat organizowanych wydarzeń w gminnych miejscowościach. 34% badanych swoje zadowolenie z dostępu do informacji na temat wydarzeń określa na poziomie bardzo dobrym, 21% na poziomie dobrym, 27% na poziomie przeciętnym. Natomiast 19% ankietowanych nie jest zadowolonych z przekazywanych informacji, oceniając je na poziomie złym. W świetle przedstawionych wyników badania rozważyć należy formę i sposób przekazywanych informacji dotyczących organizowanych wydarzeń w omawianej gminie Miłki.

Natomiast jeśli chodzi o ocenę organizacji imprez cyklicznych jest ona na zadowalającym poziomie. 35% ankietowanych uważa, że są na dobrym poziomie, a 31% - na bardzo dobrym. 29% twierdzi, że poziom jest przeciętny, a jedynie 5% ocenia swoje zadowolenie na poziomie złym. Reasumując – 2/3 badanych jest zadowolonych z organizacji cyklicznych wydarzeń co dobrze świadczy o poziomie realizowanych imprez.

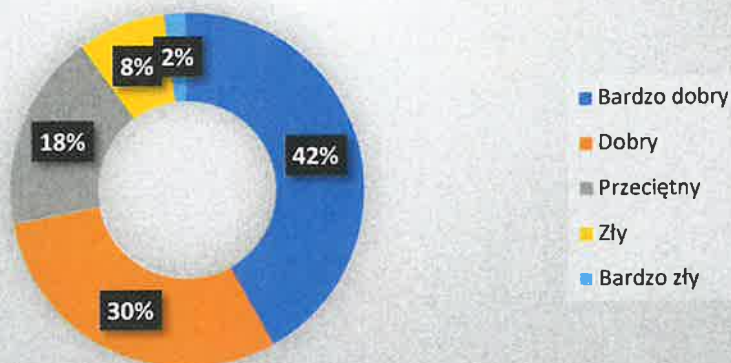
W kwestii zadowolenia z możliwości działania mieszkańców w organizacjach społecznych/porządowych zdania są podzielone. Zarówno po 34% ankietowanych ocenia je na poziomie przeciętnym i dobrym. Dodatkowo po 15% badanych kwalifikuje poziom zadowolenia z ww. sfery na poziomie zarówno bardzo dobrym jak i złym. 2% oceniło na – „bardzo zły”. Tak zróżnicowane odpowiedzi mogą świadczyć zarówno o przekroju struktur społecznych biorących udział w badaniu jak i osobistym uczestniczeniu bądź nieuczestniczeniu w organizacjach społecznych / porządkowych.

Przeprowadzone badanie wśród mieszkańców gminy Miłki wskazało, że oferty sportu i rekreacji są na niskim poziomie. 46% ankietowanych dostępną ofertę w ww. zakresie oceniło jak „dostateczną”, natomiast 26% twierdzi, że jest „niedostateczną” i nie spełnia ich oczekiwań. 18% badanych wskazuje, że są zadowoleni z obecnego stanu rzeczy, 10% wstrzymuje się od oceny. Aktywność fizyczna jest bardzo ważna w odpowiednim funkcjonowaniu każdego człowieka. Korzyści zarówno fizyczne, jak i psychiczne z uprawiania sportu rzutują na wiele płaszczyzn osobistych. Odpowiednio dostosowana do potrzeb mieszkańców oferta dotycząca sportu i rekreacji jest niezbędna w prawidłowym i zdrowym rozwoju jednostek.

4.4 Infrastruktura społeczna

Infrastruktura społeczna ma bardzo duży wpływ na odpowiedni poziom funkcjonowania każdej gminy. Rodzaje infrastruktury społecznej obejmują opiekę zdrowotną, edukację, obiekty publiczne oraz placówki organizacyjne pomocy społecznej. Poniżej przedstawiono wyniki dotyczące poziomu zadowolenia badanych z dostępu do poszczególnych obiektów oraz realizowanych przez nie działań.

W jakim stopniu jest Pan/Pani zadowolona/-y z dostępu do usług pomocy społecznej w gminie Miłki?

Źródło: Opracowanie własne

W zakresie usług pomocy społecznej ankietowani wskazują zadowolenie z oferowanych działań. Łącznie 72% ocenia dostęp do sfery pomocy społecznej pozytywnie, natomiast 10% badanych nie jest zadowolonych z omawianego obszaru. Reasumując – omawiany obszar w opinii większości ankietowanych funkcjonuje zadowalająco.

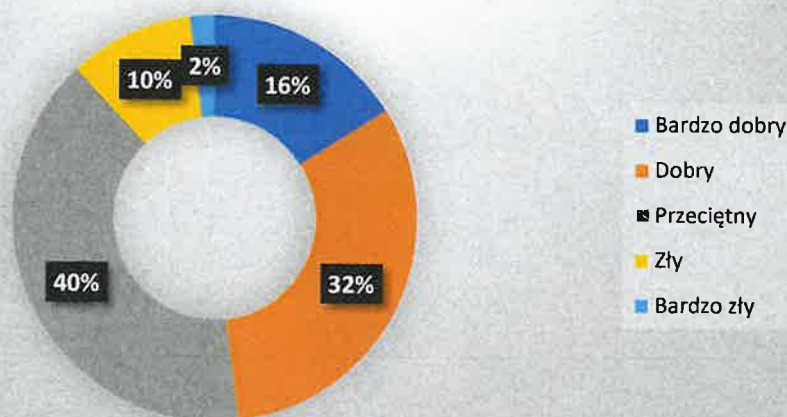
W jakim stopniu jest Pani / Pan zadowolona/-y z dostępu do usług opieki zdrowotnej w gminie Miłki?

Źródło: Opracowanie własne

Dostęp do usług opieki zdrowotnej w gminie Miłki oceniany jest głównie na poziomie przeciętnym i dobrym. Prezentowane poniżej wyniki wskazują iż poruszany w pytaniu ankietowym obszar funkcjonuje prawidłowo.

W jakim stopniu jest Pani / Pan zadowolona/-y z ofert edukacyjnych szkół w gminie Miłki?

Źródło: Opracowanie własne

Oferty edukacyjne dostępne dla mieszkańców gminy Miłki oceniane są przez badanych w większości na poziomie przeciętnym oraz dobrym. Sugerować to może umiarkowane zadowolenie z omawianego obszaru dotyczącego edukacji.

W jakim stopniu jest Pani / Pan zadowolona/-y z dostępności do przedszkoli i żłobków w gminie Miłki?

Źródło: Opracowanie własne

W opiniach ankietowanych dotyczących dostępności do przedszkoli i żłobków dostępnych w gminie Miłki zdania są podzielone. Łącznie 42% badanych jest zadowolonych z oferowanych rozwiązań udzielając odpowiedzi na poziomie „bardzo dobry” oraz „dobry”. 26% oddanych głosów wskazuje umiarkowane zadowolenie, natomiast 32% nie jest zadowolonych z obecnego stanu wskazując odpowiedzi „bardzo zły” oraz „zły”. Tak zróżnicowane opinie w badanym obszarze mogą wynikać z połączenia zakresu przedszkoli i żłobków w jednym pytaniu. Analizując odpowiedzi, które zostały przedstawione na wykresie poniżej może

wynikać iż ankietowani są zadowoleni z ofert przedszkoli (dla dzieci powyżej 3 r.ż.), a zdecydowanie niezadowoleni są z ofert żłobków dostępnych w gminie (dla dzieci poniżej 3 r.ż.)

Źródło: Opracowanie własne

Większość badanych zdecydowanie wskazuje na problem dotyczący oferty opieki nad dziećmi do lat 3. 55% ankietowanych uważa, że nie zaspokaja potrzeb mieszkańców, 27% wstrzymuje się od zdania, natomiast 18% odpowiada twierdząco. Dodatkowo udzielone odpowiedzi „nie wiem” nie mogą w jednoznaczny sposób wykluczyć niezadowolenia z omawianego obszaru. Może wynikać to z braku ofert dostępnych żłobków funkcjonujących na terenie gminy Miłki.

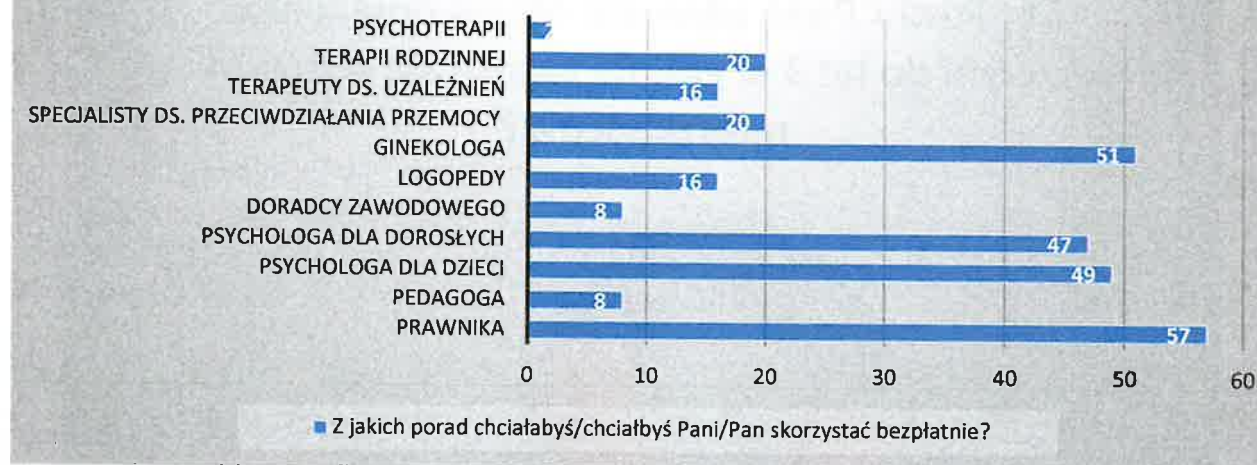
Ankietowani zgłaszali również potrzebę bezpłatnego dostępu do specjalistów w gminie Miłki. Aspekt zdrowotny jest ważny dla prawidłowego rozwoju każdego człowieka. Mając na uwadze trudności mieszkańców z dojazdem do specjalistycznych placówek medycznych zapewnienie odpowiednich lekarzy w lokalnym otoczeniu bez wątplenia wpłynęłoby na poprawę stanu zdrowia oraz poziomu zadowolenia osób zamieszkujących gminę Miłki.

Badani w swoich odpowiedziach najczęściej wskazywali specjalistów tj.:

- prawnik,
- ginekolog,
- psycholog dla dzieci,
- psycholog dla dorosłych.

Poniżej przedstawiono zapotrzebowanie na dostęp do poszczególnych ekspertów:

Z jakich porad chciałabyś/chciałbyś Pani/Pan skorzystać bezpłatnie?

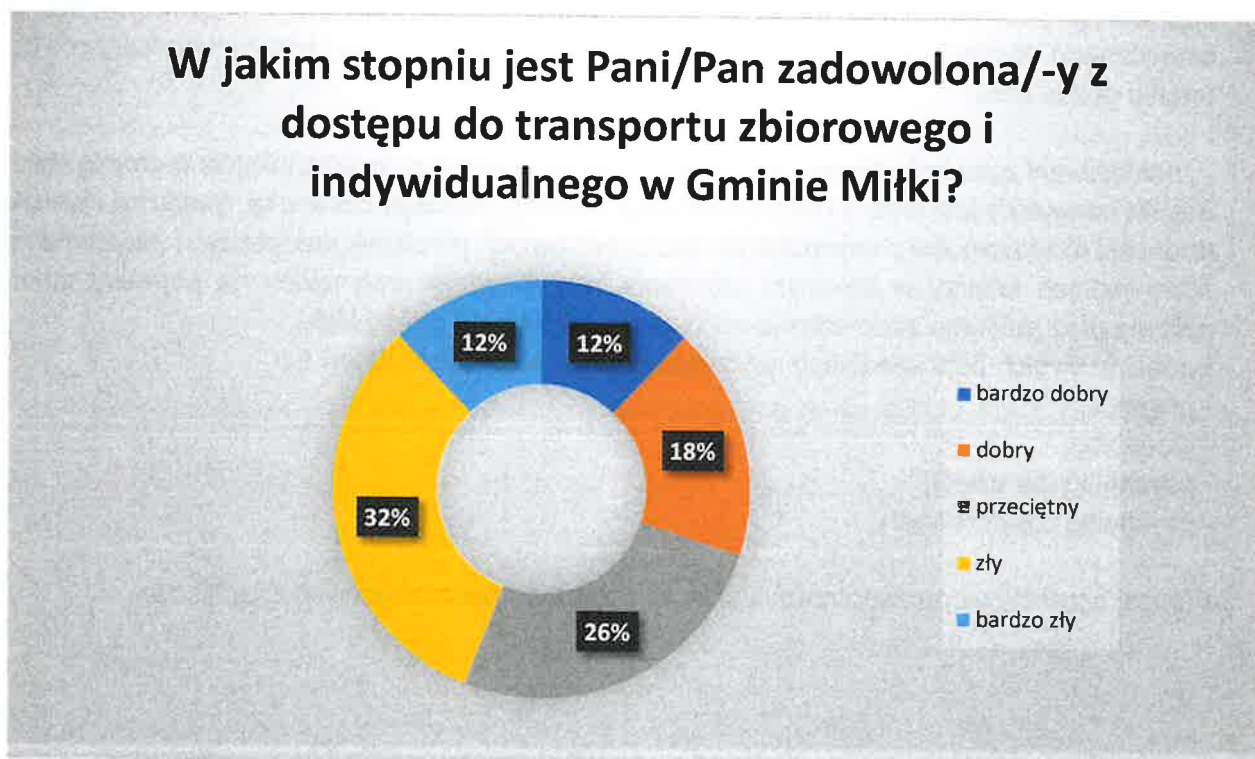

Źródło: Opracowanie własne

4.5 Zasoby naturalne

W nawiązaniu do Celu Strategicznego nr 2 „Gmina Miłki przyjazna środowisku i dbająca o jego ochronę”, który jest zawarty w Strategii Rozwoju Gminy Miłki na lata 2020-2030 zbadano poziom zadowolenia z obecnego na terenie gminy transportu zbiorowego i indywidualnego, stanu dróg oraz środowiska naturalnego.

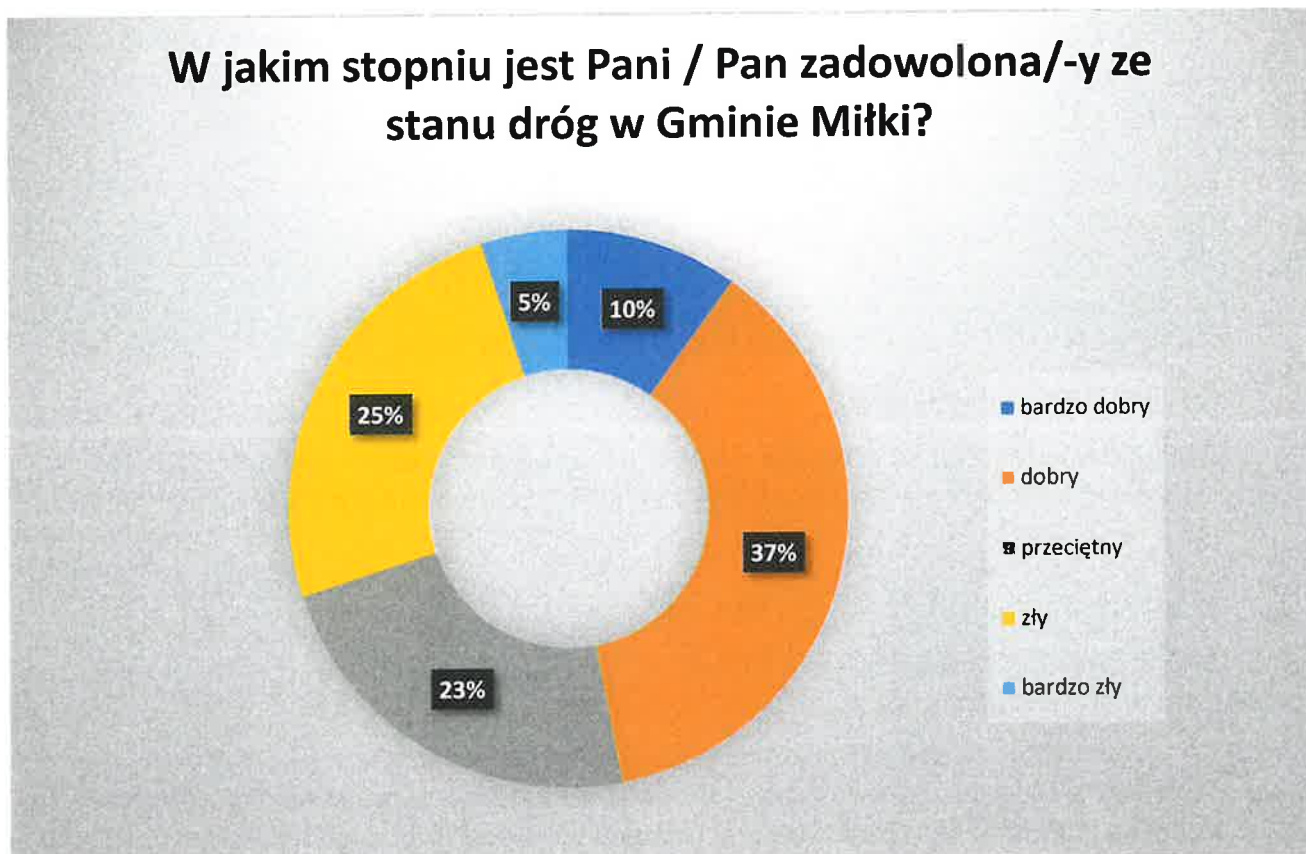
Poniżej zaprezentowano szczegółowe wyniki badań:

Źródło: Opracowanie własne

Ankietowani w dominującej większości wskazali, że nie są wystarczająco zadowoleni z dostępu do transportu zbiorowego i indywidualnego w gminie Miłki. Mając na uwadze fakt, że do najbliższego miasta (Giżycka) odległość od krańcowych miejscowości na granicy gminy wynosi ponad 20 km jest to bardzo ważny aspekt dla wielu mieszkańców. Zapewnienie odpowiedniego poziomu transportu w sposób znaczny zniwelowałoby ryzyko wystąpienia wykluczenia komunikacyjnego w omawianej gminie.

Poniżej przedstawiono szczegółowe wyniki kolejnego obszaru badań:

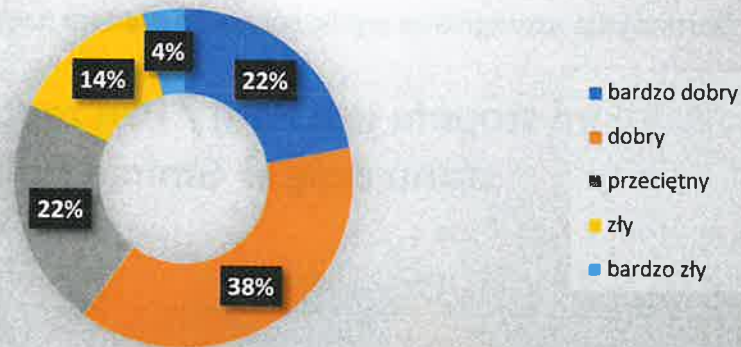

Źródło: Opracowanie własne

W opinii ankietowanych stan dróg w gminie Miłki oceniany jest w zróżnicowany sposób. Łącznie zadowolonych z omawianego obszaru jest 47% badanych, natomiast niezadowolonych łącznie 30%. 23% ankietowanych ocenia drogi na poziomie średnim. Analizując odpowiedzi można stwierdzić, że wyrażona opinia różni się w zależności od miejscowości, w której zamieszkują badani i jaki na jej terenie panuje stan dróg.

Bez wątpienia walorem turystycznym gminy Miłki jest jej środowisko naturalne. Otoczenie lasów i licznych jezior wpływa nie tylko na liczbę turystów jak i również na poziom zadowolenia mieszkańców.

W jakim stopniu jest Pani / Pan zadowolona/-y ze stanu środowiska naturalnego w gminie Miłki?

Źródło: Opracowanie własne

Z przeprowadzonych badań wynika, że 60% ankietowanych jest zadowolonych ze stanu środowiska naturalnego okolicznych terenów. Ich zły poziom zgłasza 18% respondentów.

5. Główne założenia realizacyjne Strategii

5.1. Warunki skutecznej realizacji Strategii

Wdrażana *Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Miłki na lata 2024-2031* nawiązuje do współczesnych zasad i trendów w europejskiej polityce społecznej, które są odpowiedzią na zmiany zachodzące w świecie, przede wszystkim kulturowe i cywilizacyjne. Dąży się do odejścia od państwa o charakterze opiekuńczym, które zapewnia dostęp do pracy oraz świadczeń socjalnych na rzecz państwa pomocniczego i zdecentralizowanego, które pobudza rozwój przedsiębiorczości społecznej oraz aktywności obywatelskiej. Z uwagi na pojawienie się nowych ryzyk socjalnych w aktualnych czasach tj. rozpad więzi społecznych, wzrost średniej życia, zmiany w organizacji pracy oraz postęp teleinformatyczny Aktywna Polityka Społeczna (APS) wspiera rozwój zawodowy pracowników słabszych i mniej zarabiających i promuje rozwiązania polegające na pogodzeniu życia rodzinnego z aktywnością zawodową. W perspektywie istniejących zmian wyzwaniem dla polityki społecznej jest wykluczenie społeczne.

Charakterystyka osób oraz grup wykluczonych społecznie:

- brak tzw. „kapitał życiowy”, który umożliwiłby im poprawną pozycję społeczną, zdobycie odpowiednich kwalifikacji zawodowych, zatrudnienia i założenia rodziny,
- posiadają cechy np. niepełnosprawność, uzależnienie, które w znaczny sposób utrudniają im korzystanie z powszechnie dostępnych zasobów społecznych,
- nie mają wystarczającego dostępu do instytucji, które umożliwią wyposażenie w kapitał życiowy,

- żyją w nieprawidłowych warunkach ekonomicznych np. ubóstwo,
- są pod negatywnym działaniem innych podmiotów np. występowanie przemocy.

Bez wątplenia wykluczenie społeczne jest zjawiskiem wielowymiarowym, a jego przejawy rzutują na całościowe funkcjonowanie jednostki w społeczeństwie. Przeciwdziałanie i niwelowanie zjawisk wykluczenia powinno opierać się zarówno na wzroście gospodarczym i zatrudnieniowym oraz nowoczesnej ochronie socjalnej tzn. związaną z edukacją, pomocą społeczną, zdrowiem, połączeniem życia prywatnego z zawodowym oraz mieszkalnictwem. Dodatkowo lokalna polityka społeczna powinna skupiać się również na poniższych rozwiązaniach tj.:

- zorientowanie na usługi aktywizujące skutkujące usamodzielnieniem beneficjentów,
- integracja publicznych służb społecznych oraz służb zatrudnienia,
- dopasowanie usług aktywizujących do możliwości i ograniczeń grup lub osób marginalizowanych,
- rozpowszechnienie środowiskowej metody socjalnej polegającej na aktywizacji całych społeczności lokalnych i środowisk,
- wzrost rangi znaczenia organizacji pozarządowych w świadczeniu usług środowiskowych we współpracy z administracją publiczną,
- powrót do łączenia prawa do świadczeń socjalnych z obowiązkiem pracy.

Prawidłowa realizacja lokalnej polityki społecznej powinna skupiać się na dwóch ważnych aspektach. Po pierwsze – wykluczenie społeczne oraz problemy jakie generuje tj. ubóstwo, bezrobocie, uzależnienie czy przemoc w rodzinie są ze sobą powiązane w postaci przyczyno-skutkowej (występujące zjawisko może wynikać z identycznej przyczyny jaki skutek generuje np. uzależnienie może być przyczyną wykluczenia społecznego, a wykluczenie społeczne jednostki może skutkować wystąpieniem uzależnienia). Próba minimalizowania istniejących problemów nie jest wystarczająca. Działania terapeutyczne i interwencyjne skierowane do osób lub grup wykluczonych społecznie powinny być realizowane równocześnie z działaniami ukierunkowanymi na całe społeczeństwo w celu uprzedzenia wystąpienia lub nasilenia się problemów społecznych. Po drugie sugerując się faktem, że każda jednostka ma prawo decydować o sobie zgodnie z własnymi poglądami i przekonaniem, o ile nie narusza to praw i wolności innych osób szczególną uwagę należy przywiązać do świadomości społecznej w temacie szkodliwości niewłaściwych zachowań. Dlatego tak ważne jest zaangażowanie całej lokalnej społeczności, ponieważ wygeneruje to wzrost odpowiedzialności za dobro wspólne. Ponadto trzeba mieć na uwadze konieczność unikania ujemnych skutków tzw. pomocy narzuconej, która często występuje w sytuacji nakazów instytucjonalnych skierowanych do osób lub grup łamiących normy społeczne, które nie są zainteresowane zmianą swojej sytuacji życiowej. Praca z ww. jednostkami zamiast odgórnie narzuconych poleceń powinna opierać się na komunikacji i współpracy polegającej na poszerzeniu sfery autonomii, kreatywności i odpowiedzialności.

5.2. Wartości i zasady horyzontalne

W realizacji założeń niniejszej Strategii powinny zostać uwzględnione zasady horyzontalne, które wyznaczają akceptowany sposób myślenia, wartościują metody działania oraz określają ramy, w których realizowana jest gminna polityka społeczna. Z uwagi na przekrojowy charakter powinny być obecne na wszystkich poziomach wdrażania Strategii.

Zasada zrównoważonego rozwoju polega na założeniu, że prawo do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań rozwojowych obecnie żyjących pokoleń powinno być realizowane bez ograniczania tego prawa dla następców pokoleniowych. Wynika z tego, że zarówno rozwój cywilizacyjny jak i gospodarczy nie powinien być realizowany kosztem nieodnawialnych zasobów naturalnych i niszczenia środowiska, a proces następujących zmian powinien gwarantować równowagę pomiędzy zaspokojeniem podstawowych potrzeb jednostki, a racjonalnym korzystaniem z zasobów naturalnych. Wymaga traktowania zasobów naturalnych w formie ograniczonych zasobów gospodarczych i korzystania z kapitału przyrodniczego w sposób, który pozwoli na zachowanie funkcji ekosystemów w perspektywie długookresowej.

Zasada równości szans oznacza, że każdy mieszkaniec ma prawo do równego i sprawiedliwego dostępu do możliwości kapitału społecznego tj. edukacja, kultura czy rynek pracy. Z omawianą zasadą związany jest bezwzględny zakaz dyskryminacji np. ze względu na płeć, wiek, narodowość czy wyznanie religijne. Przestrzega podstawowych praw człowieka włączając równościową perspektywę już na etapie planowania, realizacji i ewaluacji polityk społecznych. Ponadto nakłada na władze publiczne obowiązek tworzenia warunków do równego uczestnictwa wszystkich mieszkańców w życiu społecznym. Bez wątplenia działania w kierunku rozwiązywania problemów lokalnych powinny być skierowane i zgodne z potrzebami poszczególnych grup. Istotną sprawą jest zindywidualizowanie wsparcia czyli dopasowanie możliwości i ograniczeń poszczególnych jednostek i grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Instytucje społeczne pracujące z podopiecznymi powinny patrzeć na jednostkę całościowo biorąc pod uwagę ich wartości, cechy fizyczne i psychiczne, emocje, środowisko rodzinne i społeczne.

Reasumując – dobre rządzenie musi spełniać dwie przesłanki i odnosić się zarówno do funkcjonowania władz politycznych i administracji jak i włączać w procesy decyzyjne organizacji pozarządowych oraz grup społecznych. Powyższe założenia powinny mieć odzwierciedlenie w m.in. otwartości administracji na dialog z organizacjami społecznymi. W praktyce oznacza to np. włączanie przedstawicieli różnych płci oraz grup wiekowych do zespołów zadaniowych i struktur opiniotwórczych w celu stałej weryfikacji czy podjęte działania nie utrwalają negatywnych stereotypów oraz barier równości, uwzględnieniu rozwiązań przyjaznych środowisku oraz zapewnienie stałego dostępu do informacji publicznej.

6. Wizja i misja

Wizja określa pożądany stan przyszłości oraz pozytywny obraz funkcjonowania mieszkańców. Misja natomiast udziela odpowiedzi na pytanie o to, do czego dąży wspólnota samorządowa i wyraża nadrzędny cel jej funkcjonowania.

Przedstawiona poniżej wizja zawiera uniwersalne założenia dlatego też jej perspektywa wykracza poza okres czasowy zawarty w Strategii. Bardzo ważne jest, że wizualizuje akceptowalny kierunek zmian oraz podstawę do określenia celów strategicznych. W przyszłości może stanowić doskonały punkt do podjęcia ewaluacji i aktualizacji założeń Strategii. Mając na uwadze wieloaspektowość funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego i szeroki zakres tematyczny niniejszego dokumentu – wizja i misja gminy Miłki poruszają tylko sferę społeczną, ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania mieszkańców zarówno w rodzinach jak i lokalnej wspólnocie.

WIZJA

Gmina Miłki stanowi rozwijającą się wspólnotę samorządową, która zapewnia zadowalające warunki materialne, instytucjonalne i społeczne do życia oraz rozwoju wszystkich mieszkańców. Mieszkańcy gminy są w dobrej kondycji fizycznej oraz psychicznej, dbają o swoje zdrowie oraz prowadzą aktywny tryb życia, nie posiadają żadnych nałogów. Są zaradni, samodzielni, przedsiębiorczy, aktywni zawodowo i społecznie. Chętnie podejmują inicjatywę. Biorą odpowiedzialność za siebie i własne życie, a także za swoich najbliższych. Posiadają wystarczające warunki materialne do zaspokojenia podstawowych potrzeb swoich i członków swojej rodziny. Potrafią sobie radzić również w trudnych momentach, a kiedy wymaga tego sytuacja korzystają ze wsparcia specjalistów. Pragną się rozwijać, kształcić, podejmować nowe wyzwania. Wchodząc na rynek pracy posiadają kompetencje, które odpowiadają aktualnemu zapotrzebowaniu, doświadczenie oraz cechy indywidualne, dzięki którym są niezwykle atrakcyjni dla potencjalnych pracodawców. Wykazują wysoką gotowość i motywację do podejmowania zatrudnienia lub prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Aktywność zawodowa stanowi dla osób i rodzin nie tylko źródło utrzymania, ale także przestrzeń do kontaktów społecznych i samorealizacji.

Rodziny prawidłowo realizują funkcje opiekuńcze i wychowawcze, są zaradne i samodzielne, funkcjonują w dobrych warunkach socjalno-bytowych. Są w stanie zapewnić swoim dzieciom odpowiednią opiekę i wychowanie, a także motywują ich do rozwoju. Poprawne relacje pomiędzy rodzicami, dziećmi i innymi dorosłymi członkami rodziny oparte są na wzajemnym szacunku, zaufaniu, szczerości i odpowiedzialności, stanowią bazę do pomnażania kapitału życiowego niezbędnego do wypełniania ról społecznych. Z pełną świadomością kształtują swoje relacje wewnętrzne oraz kontakty z otoczeniem, wiedzą jak skutecznie zapobiegać sytuacjom problemowym, a także mają wsparcie instytucji w przypadku ich wystąpienia. Młodzież zamieszkująca w gminie jest przygotowana do dorosłego życia, w głównej mierze do efektywnego wypełniania ról rodzinnych, społecznych i zawodowych.

Osoby starsze, niepełnosprawne i chorujące są aktywnymi uczestnikami życia społecznego. Cechuje je samodzielność, kreatywność, inicjatywa oraz chęć do działania. Czują się potrzebne rodzinie i społeczeństwu, wykazują inicjatywę, realizują swoje pasje. Są dodatkowo wspierane przez lokalną społeczność, której przekazują swoje doświadczenie, pomoc i wiedzę. Osoby, którym stan zdrowia nie pozwala na podejmowanie aktywności – zwłaszcza ciężko i przewlekle chorujące, w tym psychicznie – żyją w godnych warunkach i

mają zapewnioną należytą opiekę. Społeczność lokalna jest zintegrowana, świadoma i aktywna. Wyróżnia ją otwartość na potrzeby członków społeczności.

Mieszkańcy mają odpowiednie kompetencje, wiedzę i umiejętności, aby pełnić rolę kreatorów rzeczywistości w swojej miejscowości i gminie. Tworzą i aktywnie działają w grupach nieformalnych i organizacjach pozarządowych oraz partycypują we władzy na lokalnym szczeblu. Społeczność ma bardzo wysokie poczucie bezpieczeństwa, charakteryzuje się niską skalą problemów społecznych tj. przemoc w rodzinie, uzależnienia czy przestępczość.

MISJA

Gmina Miłki odpowiednio wspiera swoich mieszkańców w dążeniach do lepszego wypełniania ról zarówno rodzinnych jak i społecznych, poprawy sytuacji życiowej oraz rozwoju osobistego, poprzez tworzenie korzystnych warunków dla aktywności zawodowej, społecznej, edukacyjnej, zdrowotnej, kulturalnej i rekreacyjnej. Bardzo ważna jest aktywna integracja osób doświadczających trudności życiowych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Władze oraz jednostki organizacyjne i pomocnicze gminy realizują misję w partnerskiej, stałej współpracy z przedsiębiorcami, sektorem ekonomii społecznej oraz mieszkańcami. Z tak nakreślonej wizji oraz misji samorządu gminy wynikają cele i kierunki działań, których realizacja przyczyni się do wprowadzenia oczekiwanych zmian w sferze społecznej.

7. Cele i kierunki działań

Część wdrożeniowa Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Miłki na lata 2016 – 2024 została usystematyzowana w formie obszarów, w ramach których określono cele strategiczne i szczegółowe. Każdy z nich dotyczy innego wycinka rzeczywistości społecznej, w którym funkcjonują osoby, rodziny i lokalna społeczność, jednakże są one ze sobą ściśle powiązane i służą realizacji wizji i misji rozwoju społecznego gminy. W związku z tym, wszystkie należy rozpatrywać łącznie, uwzględniając to, że wdrożenie założeń jednego z nich będzie miało istotny wpływ na powodzenie pozostałych.

Cel strategiczny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miłki, dotyczący wzmocnienia potencjału osób i rodzin oraz poprawy dostępności usług społecznych, może być sformułowany w następujący sposób:

Cel Strategiczny: Wzmocnienie Potencjału Społeczności Lokalnej i Poprawa Dostępności Usług Społecznych

Opis: Głównym celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miłki jest stworzenie trwałych fundamentów dla zrównoważonego rozwoju społeczności lokalnej. Skoncentrowany na wzmacnianiu potencjału jednostek i rodzin zamieszkujących

gminę, oraz zwiększeniu dostępności usług społecznych, cel ten ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców poprzez stworzenie inkludującego i wsparcia pełniącego środowiska.

Działania:

1. Wsparcie Rodzin i Osób Wrażliwych:

- Wprowadzenie programów szkoleniowych i edukacyjnych skierowanych do rodzin, z naciskiem na umiejętności rodzicielskie, zdrowy rozwój dzieci i wsparcie w sytuacjach kryzysowych.
- Utworzenie lokalnych centrów wsparcia rodzin, oferujących profesjonalną pomoc psychologiczną, poradnictwo prawne i inne usługi wspierające.

2. Rozwój Lokalnej Infrastruktury Społecznej:

- Inwestycje w nowe obiekty społeczne, takie jak domy kultury, centra młodzieżowe i miejsca spotkań, aby stworzyć przestrzeń dla aktywności społecznej i kulturalnej.
- Modernizacja istniejących placówek, takich jak przychodnie zdrowia, ośrodki pomocy społecznej i punkty konsultacyjne, w celu zwiększenia ich efektywności i dostępności.

3. Tworzenie Partnerstw z Organizacjami Pozarządowymi i Biznesem:

- Nawiązywanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, firmami i innymi instytucjami, aby wspólnie rozwijać projekty społeczne i programy wsparcia.
- Ułatwianie powstawania lokalnych inicjatyw społecznych, które mogą przyczynić się do wzmocnienia społeczności.

4. Edukacja i Promocja Zdrowego Stylu Życia:

- Organizacja kampanii edukacyjnych skupiających się na promocji zdrowego stylu życia, edukacji dotyczącej chorób przewlekłych i profilaktyki zdrowotnej.
- Tworzenie programów aktywności fizycznej i sportu dostępnych dla różnych grup wiekowych.

5. Usprawnienie Systemu Pomocy Społecznej:

- Analiza i optymalizacja systemu pomocy społecznej, tak aby był bardziej dostępny, efektywny i dostosowany do indywidualnych potrzeb mieszkańców.
- Wprowadzenie nowoczesnych technologii wspierających świadczenie usług społecznych, takich jak platformy online do rejestracji, monitorowania i raportowania.

Wskaźniki Sukcesu:

- Wzrost wskaźnika zadowolenia mieszkańców z dostępności usług społecznych.
- Zmniejszenie wskaźnika ubóstwa i wykluczenia społecznego.
- Zwiększenie udziału mieszkańców w lokalnych inicjatywach społecznych.
- Poprawa wskaźników zdrowotnych i edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży.
- Rozwój partnerskich relacji z organizacjami społecznymi i biznesem.

Przedstawiony cel strategiczny oraz związane z nim działania i wskaźniki sukcesu mają na celu stworzenie trwałych zmian, które przyczynią się do zwiększenia potencjału społeczności lokalnej i poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Miłki.

Obszar 1. Rozwój kapitału ludzkiego

Cele szczegółowe w Obszarze rozwoju kapitału ludzkiego w Gminie Miłki:

1.1. Podniesienie Poziomu Edukacji:	
1.1.2. Cel: Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości edukacji dla wszystkich grup wiekowych.	
1.1.3. Działania:	
	Wprowadzenie programów wspierających rozwój edukacyjny dzieci i młodzieży.
	Organizacja kursów i szkoleń dla dorosłych, aby podnosić umiejętności i kwalifikacje zawodowe.
	Zapewnienie dostępu do narzędzi edukacyjnych, w tym technologii, w celu równego dostępu do edukacji.
1.1.3. Wskaźniki:	
	Liczba programów wspierających rozwój edukacyjny dzieci i młodzieży.
	Liczba zrealizowanych kursów i szkoleń dla dorosłych podnoszących umiejętności i kwalifikacje zawodowe.
	Liczba aktywnych miejsc dostępu do narzędzi edukacyjnych, w tym technologii.

1.2. Rozwój Umiejętności Zawodowych:	
1.2.1. Cel: Zwiększenie atrakcyjności lokalnego rynku pracy poprzez rozwój umiejętności zawodowych mieszkańców.	
1.2.2. Działania:	
	Wspieranie lokalnych programów szkoleniowych i praktyk zawodowych.
	Nawiązywanie współpracy z przedsiębiorstwami lokalnymi w celu dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy.
	Ułatwianie dostępu do programów stażowych i praktyk dla młodych mieszkańców.
1.2.3. Wskaźniki:	
	Liczba osób biorących udział w lokalnych programach szkoleniowych i praktykach zawodowych.
	Liczba porozumień lub umów z przedsiębiorstwami lokalnymi w celu dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy.
	Liczba informacji umieszczonych w mass mediach odnośnie dostępu do programów stażowych i praktyk dla młodych mieszkańców.

1.3.Promowanie Lifelong Learning:	
1.3.1. Cel: Kształtowanie kultury ciągłego uczenia się i rozwoju osobistego w społeczności	
1.3.2. Działania:	
	Tworzenie programów edukacyjnych i kulturalnych dostosowanych do różnych grup wiekowych.
	Organizacja seminariów, warsztatów i konferencji na temat nowoczesnych trendów i umiejętności.
	Ułatwianie dostępu do platform e-learningowych i zasobów edukacyjnych online.
	Promowanie kultury zdobywania nowych umiejętności przez całe życie.
	Tworzenie programów dla osób dorosłych, umożliwiających reedukację i/lub programów przekwalifikujących.
1.3.3. Wskaźniki:	
	Liczba programów edukacyjnych i kulturalnych dostosowanych do różnych grup wiekowych.
	Liczba zorganizowanych seminariów, warsztatów i konferencji na temat nowoczesnych trendów i umiejętności.
	Liczba opublikowanych informacji odnośnie dostępu do platform e-learningowych i zasobów edukacyjnych on-line.
	Liczba zorganizowanych akcji promocyjnych dotyczących wartości zdobywania umiejętności przez całe życie.
	Liczba programów dla dorosłych umożliwiających reedukację i/lub programów przekwalifikujących.

1.4.Wspieranie Równości Edukacyjnej:	
1.4.1. Cel: Eliminacja barier edukacyjnych i zapewnienie równych szans dla wszystkich mieszkańców.	
1.4.2. Działania:	
	Tworzenie programów wsparcia dla dzieci z rodzin o niższym statusie ekonomicznym.
	Zapewnienie dostępu do pomocy dydaktycznej i psychologicznej dla uczniów z trudnościami edukacyjnymi.
	Monitorowanie i redukcja wskaźników wczesnego porzucania edukacji.
1.4.3. Wskaźniki:	
	Liczba programów wsparcia dla dzieci i rodzin o niższym statusie ekonomicznym.
	Liczba zorganizowanych punktów dostępu do pomocy dydaktycznej i psychologicznej dla uczniów z trudnościami edukacyjnymi.
	Liczba uczniów szkół podstawowych zagrożonych wczesnym porzuceniem edukacji wg sprawozdań nauczycieli.

1.5. Wspieranie Innowacyjności i Kreatywności:	
1.5.1. Cel: Eliminacja barier edukacyjnych i zapewnienie równych szans dla wszystkich mieszkańców.	
1.5.2. Działania:	
	Organizacja konkursów, wydarzeń artystycznych i kulturalnych.
	Tworzenie przestrzeni do współpracy i wymiany pomysłów między mieszkańcami.
	Wspieranie lokalnych inicjatyw biznesowych i przedsiębiorczych.
1.5.3. Wskaźniki:	
	Liczba zorganizowanych konkursów, wydarzeń artystycznych i kulturalnych.
	Liczba stworzonych miejsc oraz spotkań mieszkańców.
	Liczba podjętych lokalnych inicjatyw biznesowych i przedsiębiorczych.

Poprzez realizację tych celów strategicznych w obszarze rozwoju kapitału ludzkiego, Gmina Miłki może stworzyć warunki sprzyjające rozwijaniu potencjału mieszkańców, podniesieniu jakości życia oraz zwiększeniu konkurencyjności na rynku pracy lokalnym i regionalnym.

Obszar 2. Poprawa funkcjonowania rodzin

Cele szczegółowe w Obszarze Poprawy Funkcjonowania Rodzin w Gminie Miłki:

2.1. Wsparcie dla Rodzin w Trudnej Sytuacji Ekonomicznej:	
2.1.1. Cel: Zmniejszenie ubóstwa i poprawa warunków życia rodzin o niskich dochodach.	
2.1.2. Działania:	
	Wprowadzenie programów pomocy finansowej dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji.
	Ułatwianie dostępu do zasobów społecznych, takich jak żywność czy odzież dla rodzin potrzebujących.
	Promowanie programów szkoleniowych i doradczych w zakresie zarządzania budżetem domowym.
2.1.3. Wskaźniki:	
	Liczba programów pomocy finansowej dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji.
	Liczba zorganizowanych inicjatyw odnośnie zbiorów żywności i odzieży dla osób potrzebujących.
	Liczba zrealizowanych programów szkoleniowych i doradczych w zakresie zarządzania budżetem domowym.

2.2. Wspieranie Rodziców w Wychowaniu Dzieci:	
2.2.1. Cel: Umożliwienie rodzicom skutecznego i świadomego pełnienia roli wychowawczej.o niskich dochodach.	
2.2.2. Działania:	
	Organizacja warsztatów i szkoleń dla rodziców na temat skutecznych metod wychowawczych.
	Ułatwianie dostępu do poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego.
	Tworzenie przestrzeni wymiany doświadczeń między rodzicami.
2.2.3. Wskaźniki:	
	Liczba zorganizowanych warsztatów i szkoleń dla rodziców na temat skutecznych metod wychowawczych.
	Liczba opublikowanych w mass mediach informacji odnośnie dostępnych punktów poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego.
	Liczba zorganizowanych spotkań dotyczących wymiany doświadczeń między rodzicami.

2.3. Zapewnienie Dostępu do Opieki Dziecięcej:	
2.3.1. Cel: Ułatwienie rodzicom łączenia życia zawodowego z obowiązkami rodzinnymi.	
2.3.2. Działania:	
	Rozwinięcie sieci przedszkoli, żłobków i innych placówek opieki dziecięcej.
	Wprowadzenie elastycznych godzin funkcjonowania placówek opieki dziecięcej, dostosowanych do potrzeb rodziców pracujących.
	Promowanie modeli opieki rodzinnej.
2.3.3. Wskaźniki	
	Liczba funkcjonujących przedszkoli, żłobków i innych placówek opieki dziecięcej.
	Liczba dokumentów regulujących godziny otwarcia placówek opieki dziecięcej.
	Liczba informacji promujących modele opieki rodzinnej.

2.4. Zwiększenie Świadomości Zdrowego Rodzicielstwa:	
2.4.1. Cel: Poprawa zdrowia i dobrostanu dzieci poprzez wsparcie zdrowego stylu życia rodziców.	
2.4.2. Działania:	
	Organizacja kampanii edukacyjnych na temat zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej i higieny życia.
	Wspieranie dostępu do poradnictwa zdrowotnego dla rodzin.
	Tworzenie miejsc spotkań, gdzie rodzice mogą wymieniać się informacjami i doświadczeniami dotyczącymi zdrowego rodzicielstwa.
2.4.3. Wskaźniki	
	Liczba zorganizowanych kampanii edukacyjnych na temat zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej i higieny życia.
	Liczba informacji promujących dostęp do poradnictwa zdrowotnego dla rodzin.
	Liczba zorganizowanych miejsc spotkań w celu wymiany informacji i doświadczeń odnośnie zdrowego rodzicielstwa.

2.5. Rozwój Programów Wspierających Rodziny Zastępcze:	
2.5.1. Cel: Zwiększenie liczby rodzin zastępczych i poprawa ich funkcjonowania.	
2.5.2. Działania:	
	Promowanie świadomości społecznej dotyczącej potrzeb dzieci wymagających opieki zastępczej.
	Zapewnienie ciągłego wsparcia psychologicznego i szkoleniowego dla rodzin zastępczych.
	Uświadamianie społeczności w zakresie procesu rekrutacji i szkolenia rodzin zastępczych.
2.5.3. Wskaźniki	
	Liczba akcji informacyjnych na temat dzieci wymagających opieki zastępczej.
	Liczba funkcjonujących punktów wsparcia psychologicznego i szkoleniowego dla rodzin zastępczych.
	Liczba opublikowanych w mass mediach informacji promujących proces rekrutacji i szkoleń dla rodzin zastępczych.

2.6. Przeciwdziałanie przemocy domowej	
2.6.1. Cel: Zmniejszenie przypadków przemocy domowej i zwiększenie wsparcia dla ofiar.	
2.6.2. Działania:	
	Wzmacnianie działań prewencyjnych poprzez edukację społeczności na temat przemocy domowej.
	Utworzenie skutecznych mechanizmów wsparcia psychologicznego i prawnego dla ofiar przemocy domowej.
	Współpraca z lokalnymi organizacjami społecznymi w celu świadczenia pomocy ofiarom przemocy.
2.6.3. Wskaźniki:	
	Liczba zorganizowanych akcji edukacyjnych na temat przemocy domowej.
	Liczba funkcjonujących punktów wsparcia psychologicznego i prawnego dla ofiar przemocy domowej.
	Liczba spotkań z lokalnymi organizacjami społecznymi w celu świadczenia pomocy dla ofiar przemocy.

Poprzez realizację tych celów strategicznych w obszarze poprawy funkcjonowania rodzin, Gmina Miłki może przyczynić się do budowy silniejszych i bardziej zrównoważonych jednostek

Obszar 3. Rozwój kapitału społecznego

Cele szczegółowe w Obszarze Rozwoju Kapitału Społecznego w Gminie Miłki:

3.1. Wzmacnianie więzi społeczności lokalnej:

3.1.1. Cel: Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w życie społeczne i kulturalne gminy.

3.1.2. Działania:

Organizacja regularnych wydarzeń społecznych, takich jak festiwale, spotkania czy imprezy kulturalne.

Wspieranie inicjatyw mieszkańców dotyczących poprawy otoczenia społecznego, takich jak grupy sąsiedzkie czy projekty wiejskie.

Tworzenie platformy online do wymiany informacji i komunikacji między mieszkańcami.

3.1.3. Wskaźniki

Liczba zorganizowanych wydarzeń społecznych, tj. festiwale, spotkania czy imprezy kulturalne.

Liczba zrealizowanych inicjatyw tj. grupy sąsiedzkie czy projekty wiejskie.

Liczba stworzonych platform on-line do wymiany informacji i komunikacji między mieszkańcami.

3.2. Rozwijanie Społecznego Kapitału Ekonomicznego:

3.2.1. Cel: Wspieranie przedsiębiorczości lokalnej i wzmacnianie relacji gminy z lokalnymi przedsiębiorcami.

3.2.2. Działania:

Organizacja targów i spotkań biznesowych, które umożliwiają nawiązywanie współpracy między przedsiębiorstwami a społecznością.

Wspieranie lokalnych produktów i usług, promocja zakupów od lokalnych dostawców.

Tworzenie programów szkoleniowych wspierających rozwój umiejętności przedsiębiorczych w społeczności.

3.2.3. Wskaźniki

Liczba zorganizowanych targów oraz spotkań biznesowych, które umożliwią nawiązanie współpracy między przedsiębiorstwami, a społecznością.

Liczba opublikowanych w mass mediach informacji promujących lokalne produkty i usługi oraz zakupy od lokalnych dostawców.

Liczba stworzonych programów szkoleniowych wspierających rozwój umiejętności przedsiębiorczych w społeczności.

3.3. Wspieranie Wolontariatu i Aktywności Społecznej:

3.3.1. Cel: Zwiększenie liczby wolontariuszy i aktywistów społecznych zaangażowanych w projekty na rzecz społeczności.

3.3.2. Działania:

- Organizacja kampanii promujących wartość i korzyści związane z wolontariatem.
- Tworzenie platformy do koordynacji działań wolontariackich oraz dostarczania informacji o lokalnych projektach społecznych.
- Wspieranie inicjatyw społecznych i obywatelskich poprzez dostarczanie środków finansowych i logistycznego wsparcia.

3.3.3. Wskaźniki

- Liczba zorganizowanych kampanii promujących wartość i korzyści wolontariatu.
- Liczba stworzonych platform do koordynacji działań wolontariackich i dostarczania informacji o lokalnych projektach społecznych.
- Liczba inicjatyw społecznych i obywatelskich objętych wsparciem finansowym i logistycznym.

3.4. Tworzenie Otwartej Przestrzeni Publicznej:

3.4.1. Cel: Kształtowanie miejsc, które sprzyjają spontanicznym spotkaniom i interakcjom społecznym.

3.4.2. Działania:

- Inwestycje w przestrzeń miejską, parki, place i tereny rekreacyjne.
- Promowanie zrównoważonej mobilności i dostępu do przestrzeni publicznej.
- Organizacja wydarzeń kulturalnych i społecznych w otwartej przestrzeni, aby zachęcić mieszkańców do wspólnego uczestnictwa.

3.4.3. Wskaźniki

- Liczba zrealizowanych inwestycji w przestrzeń miejską, parki, place i tereny rekreacyjne.
- Liczba opublikowanych w mass mediach informacji promujących zrównoważoną mobilność i dostęp do przestrzeni publicznej.
- Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych i społecznych w otwartej przestrzeni.

3.5. Wspieranie Aktywności Społecznej Seniorów:

3.5.1. Cel: Umożliwienie seniorom pełnienia aktywnej roli w społeczności.

3.5.2. Działania:

- Organizacja programów edukacyjnych, rekreacyjnych i kulturalnych dostosowanych do potrzeb seniorów.
- Wspieranie inicjatyw samopomocowych seniorów, takich jak kluby seniora czy grupy zajęciowe.
- Tworzenie bezpiecznych i dostępnych przestrzeni publicznych dla seniorów.

3.5.3. Wskaźniki

- Liczba zorganizowanych programów edukacyjnych, rekreacyjnych i kulturalnych dostosowanych do potrzeb seniorów.
- Liczba funkcjonujących klubów seniora lub grup zajęciowych.
- Liczba funkcjonujących miejsc przestrzeni publicznej bezpiecznej i dostępnej dla seniorów.

Poprzez skoncentrowanie się na tych celach strategicznych w obszarze rozwoju kapitału społecznego, Gmina Miłki może zbudować silną społeczność, opartą na współpracy, aktywnym uczestnictwie i wzajemnym wsparciu, co przyczyni się do zwiększenia jakości życia mieszkańców.

8. Zarządzanie realizacją Strategii

8.1. Ramy formalno – prawne

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, według Ustawy o pomocy społecznej, należy nie tylko opracowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych, ale również jej późniejsza realizacja. Znaczna część kierunków działań zaplanowanych w Strategii mieści się w zadaniach jednostek organizacyjnych gminy Miłki, powiatu giżyckiego, organizacji pozarządowych i innych podmiotów, które są już skutecznie wdrażane.

Jest tu jednak także sfera nowych pomysłów i rozwiązań, stanowiących odpowiedź na nasilające się problemy oraz niezaspokojone w dostatecznym stopniu potrzeby mieszkańców. Zasadniczą rolę w zakresie planowania oraz podejmowania decyzji strategicznych będą odgrywały władze Gminy Miłki, tj. Wójt oraz Rada Gminy, natomiast instytucją koordynującą działania związane z wdrażaniem Strategii będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach.

Do zadań GOPS będą należały w szczególności:

- czynności operacyjne –ustalenie z interesariuszami bieżących potrzeb, podziału zadań i odpowiedzialności, a także uszczegóławianie zapisów strategii w postaci rocznych lub kilkuletnich programów wpisujących się w sferę pomocy i integracji społecznej;
- czynności monitorujące –regularny monitoring poziomu osiągnięcia celów i rezultatów oraz zakresu zrealizowanych działań;
- czynności informacyjno-konsultacyjne –przekazywanie władzom gminy, lokalnym partnerom i instytucjom współpracującym oraz mieszkańcom informacji na temat stanu wdrożenia Strategii, a także pozyskiwanie informacji zwrotnej w tym zakresie;
- czynności wnioskodawcze –przedkładanie władzom gminy oraz lokalnym partnerom stosownych wniosków oraz rekomendacji dotyczących decyzji i działań korygujących wdrażanie Strategii oraz aktualizacji dokumentu.

Zarządzanie realizacją Strategii powinno być systemowe, elastyczne i otwarte na zmieniające się uwarunkowania, ponieważ strategia jest planem dostosowanym do dynamicznych czynników zewnętrznych i wewnętrznych, jednak w taki sposób, aby tam gdzie to możliwe, kształtować rzeczywistość społeczną w oparciu o wizję pożądaných zmian.

8.2. Monitoring Strategii

W procesie planowania strategicznego niezbędnym elementem jest monitoring, który pozwala stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany. Polega on na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już zadań, a jego celem jest zapewnienie zgodności wdrażania zapisów strategicznych z wcześniejszymi założeniami.

Informacje gromadzone w ramach monitoringu pozwalają stosunkowo wcześniej zidentyfikować i rozwiązywać problemy pojawiające się w trakcie wdrażania dokumentu oraz ocenić postępy w jego realizacji. Monitoring zapisów Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych polega na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji ich kierunków w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

Opracowany raport z monitoringu służyć będzie badaniu, ocenie sposobu oraz efektywności dążenia do założonych celów, jak również poziomu ich osiągania. Zawarta będzie w nim ocena skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie. Dokument będzie miał za zadanie wskazanie stopnia wdrożenia Strategii na danym etapie, stanowiąc jednocześnie podstawę do dokonywania oceny wdrażania strategii w latach następnych oraz podejmowania ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej bądź opracowanie nowej strategii, tak by stała się bardziej racjonalna i wychodziła naprzeciw aktualnym potrzebom mieszkańców gminy.

Monitoring realizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Miłki na lata 2024 – 2031 będzie prowadzony w okresach dwuletnich (za każde dwa zakończone lata kalendarzowe jej wdrażania). Przedmiotem monitoringu będą wskaźniki oparte na obiektywnych dowodach obrazujących stan założonych działań oraz osiągniętych celów. Ich katalog został przedstawiony w ramach obszarów realizacji Strategii, jednak ma on charakter otwarty. Jeżeli w procesie monitoringu zostanie zidentyfikowana potrzeba zmiany jego zakresu, możliwe jest wprowadzenie zmian i uzupełnień bez konieczności aktualizacji dokumentu – o ile będą one służyły lepszemu rozpoznaniu sytuacji społecznej oraz efektów wdrażania Strategii. Stosowną decyzję w tym zakresie podejmie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłkach.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkach niezbędne informacje potrzebne do napisania raportu, uzyska z danych własnych oraz od innych jednostek organizacyjnych funkcjonujących na terenie Gminy, których działalność wpisuje się w cele strategii.

Zaleca się, aby raporty z monitoringu były opracowywane do końca czerwca roku następującego po okresie sprawozdawczym, a następnie przedkładane Wójtowi i Radzie Gminy.

8.3. Źródła finansowania

Działania określone w Strategii muszą być poparte możliwościami i chęcią ich realizacji, również w kontekście zapewnienia ich finansowania. Realizacja założeń strategii rozwoju zależy od budżetu gminy oraz dostępu do zewnętrznych środków, które pochodzą głównie z Unii Europejskiej. Wyzwaniem dla samorządu jest zabezpieczenie i pozyskiwanie odpowiednich środków na realizację zaplanowanych we wskazanym czasie kierunków działań. Budżet lokalny jest ograniczony względem potrzeb oraz stale rosnącej liczby zadań gminy. W związku z tym koniecznością jest korzystanie z innych, w tym zewnętrznych źródeł finansowania. Dla prowadzenia efektywnej i skutecznej polityki społecznej, będą wykorzystywane wszystkie dostępne środki finansowe. Biorąc pod uwagę rodzaj źródeł finansowania danego przedsięwzięcia, a także zakładany okres obowiązywania strategii, należy wyszczególnić następujące potencjalne źródła finansowania:

1. Budżet gminy,
2. Budżet państwa –subwencje ogólne, dotacje, programy rządowe i programy ministerstw, w tym m.in.:
 - Programy rządowe,
 - Gminne programy aktywizacji społeczno-zawodowej na rzecz budownictwa socjalnego,
 - Resortowe program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 MALUCH,
 - Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej,
 - Fundusz Inicjatyw Obywatelskich,
 - Fundusz Solidarnościowy,
3. Fundusze Europejskie:
 - Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027,
4. Inne środki zewnętrzne:
 - Norweski Mechanizm Finansowy,
5. Środki prywatne:
 - Fundacje.

Podsumowanie

Niniejsza strategia rozwiązywania problemów społecznych jest podstawowym dokumentem planistycznym w sferze polityki społecznej na poziomie lokalnym, który w założeniu ma doprowadzać do rozwiązywania kluczowych problemów społecznych na określonym terytorium, czyli w tym przypadku w gminie Miłki. Jest ona wyrazem zintegrowanego planowania społecznego oraz określa sposoby osiągnięcia wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji i szeroko rozumianej polityki społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miłki została opracowana w oparciu o diagnozę problemów społecznych i wybór do realizacji z nich tych, które są najistotniejsze dla życia mieszkańców gminy. W szczególności klientów pomocy społecznej, tak by działania wynikające z realizacji strategii zapewniły minimalny poziom bezpieczeństwa socjalnego.

Wdrażanie strategii obejmuje szereg działań i decyzji związanych z realizacją planów i zamiarów strategicznych w gminie. Aby jednak była możliwa i skuteczna realizacja strategii,

koniecznym jest ciągłe i systematyczne śledzenie zjawisk i problemów, które są bądź to podmiotem, bądź przedmiotem tejże strategii.

Dla potrzeb efektywnego wdrażania strategii powoływane są specjalne zespoły robocze, których celem jest:

- 1) monitorowanie przebiegu realizacji zadań (wyszczególnionych do realizacji w roku poprzednim) i osiągnięcia celów operacyjnych – monitoring,
- 2) identyfikacja problemów, które ograniczyły bądź uniemożliwiły realizację wyznaczonych zadań – ewaluacja,
- 3) przedstawienia propozycji korekty i zmiany w zakresie tych zadań – aktualizacja.

Wydaje się, że przedstawione w strategii priorytety, kierunki i sposoby działania są realne przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych możliwości organizacyjnych i finansowych, jakimi dysponuje samorząd gminy. Dużą szansą w realizacji projektów będzie możliwość wykorzystania środków z programów rządowych jak również funduszy z Unii Europejskiej.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych stanowi uzupełnienie strategii rozwoju gminy, a autorzy jej sądzą, że przedstawione bloki problemowe oraz sposoby ich rozwiązywania mają duże szanse urzeczywistnienia i zastosowania wobec mieszkańców gminy by poprawić ich życie na co dzień.